

DOMOLJUB

Iskalo rabi
kotriah. -
Cena um je
5 10 - 20
10 - 20
Nemčija 5
12 - 20
Anerite to drugo tute državo 5 10 - 20
Poznamo številke in prodajajo po
v vinarstvu.

GLASILO JUGOSLOVANSKE
: : KMETSKE ZVEZE : :

Iskalo in de-
pisi se po-
ljuje. Ured-
ništvo „Do-
moljuba“,
Ljubljana, -
Kapitlarjevo
ulica. - Naročnina, razpisništvo in to-
varstvi pa: Upravitelju „Domoljuba“,
Ljubljana, Kapitlarjevo ulica.

Sveti Božič.

Noč tekmuje z jasnim dnevom
in nebesa z bornim hlevom:
Bogu slava, ljudstvom mir!
Srečen je nocoj le oni,
ki se veren k jaslim skloni --
med pastirce tih pastir.

K jaslicam smo poklekli,
sveti križ smo naredili:
Oče, Sin in Sveti Duh.
Kdaj utešiš hrepenenje?
Tožno naše je življenje,
trd in težek naš je kruh.

Ali glejte! Veličastvo
je stopilo v siromaštvo:
Bog poslani božec tak!
Srečni bratje! Ne žalujmo,
sveti Božič občudujmo!
Kdo nocoj je siromak?

24. dec. 1919.

Silvia Sardenko.

In miru ni!

Mir, mir! koprne srca. In miru ni
toliko narod. Ni miru za brezbožnim, kliče
sv. pismo.

Svetovna vojska je s tako strašno
grezo odkrila, kam vodi sebična človeška
modrost, pohlepnost, krivičnost, nasilnost.
Človek bi mislil, da se bodo narodi vsaj po
tej strašni preizkušnji spametovali. A ne
in ne! Sveti Oče je tako genljivo opomni-
ljal, naj spoznajo svojo zmoto, naj skle-
nejo pravičen mir, naj priznajo in dajo vsa-
kemu, kar mu gre, naj bo vsak narod svo-
boden na svoji zemlji, naj bo svoboda, za-
dovoljnost in sreča narodov najboljša za-
stava miru.

Kaj pomaga, če en narod drugega
pogazi in usužnji! Potlačeni narod, je dejal
Benedikt XV., bo le z mračnim srdom v
duši prenašal tuje gospodstvo in samo ča-
kal priložnosti, da plane kvišku, stene ve-
rige in vrže tuj jarem raz sebel!

Krivičen mir je le priprava in podžig
za nove vojske! Ko bi ne bila Nemčija leta
1871. Franciji ugrabila Alzacije-Lorene,
ali bi bila Francija tako škripala z zobmi
in hlepela po maščevanju? Tako pa je le
čakala in se pripravljala, da o prvi ugodni
priliki udari. Zato je iskala zaveznikov,
sklepala zveze z Rusijo, vdajala se Angliji,
laskala se Italiji, da bi bila močna, ko bi
prišel dan maščevanja. In Nemčija je sama
v svoji ošabnosti priključila ta dan, povzro-
čila vojsko, ki so se strnile v njej proti njej
vse sovražne države in jo tako strašno
premagale.

Sedaj je bila priložnost, da bi Francija
sklenila pravičen mir. Vzela bi si bila na-
zaj Alzacijo in Loreno, sicer pa naložila
Nemčiji le pametne pogoje, odškodnino za
resnično škodo, povračila za požige in ro-
pe, potem pa podala Nemčiji roko v spravo:
»Tako, sedaj je med nama poravnano;
sedaj pa na delo za zvezo narodov, da pre-
prečimo za v prihodnje take strašne ne-
sreče!« A Francija, zmaga pijana, tega ni

hotela. Hotela je v svoji maščevalnosti
Nemčijo ponižati, v svojem pohlepu jo go-
spodarsko uničiti in z groznimi vojnimi na-
kladami zabraniti, da bi bila še kdaj zmož-
na z novo vojsko ji vrniti krivice za kri-
vice!

Uboga Francija! Še ni pospravila sa-
dov svoje zmage in že se trese, že trepeče
v strahu pred Nemčijo in išče pomoči pri
Angležih, Italijanih in Belgijcih. Nemčija
je spoznala, da je zaslužila kazen, spame-
tovala se, šla na pridno delo in se dviga,
dviga, tako hitro in tako mogočno, da je
Francije groza in strah. In zelo se bojimo.
Preden bo preteklo novih 25 let, bo Nem-
čija morda vstala zoper Francijo, in kdo
ve, če ji bo Amerika še pripravljena priti
na pomoč? In če ne bo prišla, bo Nemčija
vrgla Francijo ob tla in jo pogazila, kakor
bi jo bila brez Wilsona tudi sedaj! Ali ni
za obe dosti solnce in zemlje? Čemu torej
pohlep in nasilje, ki mora roditi le odpor
in novo nasilje!

Prav taka je z Italijo. Kdaj bi že bil

lahko pravi mir, če bi Italije ne gonil kri-
vičen pohlep po tuji zemlji! Italija naj bi
bila vesela, da ni bila končno tepena, in
naj bi bila zadovoljna s svojimi, Jugoslavija
bi živela z njo v najlepšem miru. Le kje
bi nam prišlo na um, da bi jemali laško
zemljo, ko imamo svoje dovolj! A Italija
je pograbila našo Goriško, naš Trst in našo
Istro, ugrabiti hoče Reko, ugrabiti naše
otoke in bogata mesta Dalmacije. Italija
dobro ve, da tega Jugoslavija nikdar do-
pustiti ne more, da bo torej prej ali slej
nova vojska, če se Italija ne umakne. Zato
Italija išče opore in zaveznikov, šunta Ma-
žare, Rumune in Bolgare, prodaja Angle-
šem vzhodne dežele, ki niso njene, hujska
v Ameriki zoper Wilsona, podkupuje ča-
rnike. Vse zastoni! Krivica je krivica. Ljud-
stvo to že samo čuti in je zato z vlado
bolj in bolj nezadovoljno, vlada pa ne mo-
re več nazaj. Tako se premetava Italija
brez miru sem ter tja. Hlepi in se boji!

A podobno je tudi v naši državi. Vsi
smo sanjali o svobodni Jugoslaviji, kjer
bo pravica za vse, za vsa plemena, za vse
stanove, in seveda tudi za krščanstvo in
Cerkve. A kaj! Liberalci so mislili, da je
zdaj prišel zanje čas, da vse spravijo pod
se, da pogazijo ljudsko stranko in zado-
voljijo.

Za naše vojne vjetnike.

Poslanec Kmetijske zveze dr. Josip
Hohnjec je 29. oktobra t. l. stavil na
ministrskega predsednika to-le interpela-
cijo:

Domovina se raduje svoje osvoboditve,
njeni sinovi pa vzdihujejo v tujem robstvu.
Na tisoče in tisoče jih je sinov naše osvo-
bojene in ujedinjene domovine, ki jim še ni
zasijalo solnce svobode, katero je zasijalo
nam. V Rusiji in Italiji čakajo nekateri že
več let, kdaj se bodo duri prostosti odprle
tudi zanje in kdaj bodo raz nje padle spo-
ne vojnega ujetništva. Ali pa je tudi osvo-
bojena domovina storila vse, kar je v nje-
nih močeh, da se vendar enkrat uresniči
veliko in vroče hrepenenje njenih zarob-
ljenih sinov, vzdihujočih v tujini?

Sporadično prihajajo v domovino ob-
upni klici iz vjetništva. Za nas, tako piše
neki slovenski rojak, ki je bil zajet od Ita-
lijancov na dan sklenjenega premirja, za
nas se nihče ne zmeni. Nemški vjetniki so
začeli dobivati pisma od doma že meseca
marca, Jugoslovani pa šele meseca junija.
Dobivali smo pisma redko, prav redko,
nazadnje so čisto prenehala. Če bi bil kdo
za to skrbel, bi gotovo bilo vse drugače.
Poskrbelo se ni niti za poštno zvezo, da bi
vjetniki mogli dobivati denar, kar bi se
dalo doseči vsaj s pomočjo švicarskega
Rdečega križa. Zakaj nas, tako se ta voj-
ni vjetnik bridko pritožuje, nihče ne vpra-
ša za naše želje, naše težave in nadloge?
Druge narodnosti so poslane svoje komisije
Rdečega križa. Naše komisije ni bilo nikjer
videti, niti se o njej ni nikdar nič slišalo.
Vjetnike nemške in madjarske narodnosti
puščajo domov. Nas Jugoslovane so že
dvakrat poslali v velika zbiralna tabori-
šča, pa nas niso pustili domov, vsakokrat
smo zopet morali na delo. Najbolj razočar-
ani smo sedaj, ko so nas spravili v Meano

krščanstvu in Cerkvi smrtni udarec. Zato
so se polastili s prevratom oblasti, zato
postavljajo žandarje in policaje, zato kli-
čejo macedonske Albance, da bi s silo
udušili svobodo in pravico. Zato pa v naši
državi ni miru, zato raste nezadovoljnost,
zato se vse maje in se je bati najhujšega.

Toda ne le v državi, tudi v nas samih
je tako. Le preveč sebičnosti je še v naših
srcih, preveč pohlepnosti, preveč uživanja-
željnosti, a premalo ljubezni, premalo
usmiljenja, premalo zatajevanja. Le boga-
teti in uživati, to je sedaj evangelij sveta.
Kakšna poročila prihajajo izpred porotnih
sodb! Kakor da je čut za pravico, za po-
štenje, za božje in človeške zapovedi, pe-
polnoma otopel in zamrl! Tatvine, poboji
in razuzdanost — pa še pravica meži in
molči!

Zato pa ni miru, ne med narodi, ne
v državah, ne v dušah in srcih. Za brez-
božnike ni miru! Ni miru brez Boga, brez
krščanske ljubezni, brez pravičnosti, brez
poštenja. Ni sladkega, svetega, blagoslov-
ljenega božičnega miru brez blage volje!
Dati moramo zopet slavo Bogu na viša-
vah — narodi in države in mi vsi —, še le
potem se bo zopet vrnil na zemljo tudi bla-
ženi mir.

(severno od Tridenta), kjer je predzadnja
postaja na poti v blaženo prostost, pa nas
zopet ne pustijo dalje. Gledati moramo,
kako gredo vjetniki nemške in drugih na-
rodnosti domov, nas pa zadržujejo ter zo-
pet pošiljajo na delo. Gosposka naroda,
Nemec in Madjar, imata tudi tukaj pred-
nost, Jugoslovani smo vedno najzadnji.
Razumemo prav dobro, da ne gre vse tako
hitro in lahko, kakor bi mi radi, ne raz-
umemo pa, zakaj naša domovina nima ne
besede ne skrbi za nas, ki v Italiji trpimo
kot jugoslovanski mučeniki jadranskega
vprašanja.

Ali ni, tako vpraša neki hrvatski vjet-
nik v pismu poslancu po nekem madjar-
skem častniku, vprav nečuvno in para-
doksno, da se avstrijski Nemci in Nemci
iz Češke in Madjari brez ozira na novo
državljanstvo prej osvobodujejo neznosne-
ga robovanja nego mi Jugoslovani? Ali je
jugoslovanska beseda v Parizu tako slaba,
da ne more zaprečiti žalostne in prežalost-
ne činjenice, da bo Jugoslovan zadnji
osvobojen robovanja? Ali se je pri Vas že
slišal glas protesta, ali se je z možato
akcijo utešilo tugovanje in tarnanje naših
mater, žen in zaročenk?

Taki in enaki tužni glasovi, ki jih naši
boritelji za osvobojenje domovine pošiljajo
iz tujine, so resni in nujni opomini za našo
domovino, da stori svojo dolžnost napram
svojim osvoboditeljem. Druge države so z
energično akcijo osvobodile svoje vjetnike
ali jih sedaj osvobodujejo. Italija je takoj
po sklenjenem premirju oprostila svoje
vjetnike iz naših in drugih krajev. Nem-
ško-avstrijski urad za vojne vjetnike se je
začetkom septembra 1919 pogodil z ita-
lijskim kornim poveljstvom v Inomostu,
da bodo vsak dan trije vlaki in 1 sanitetni
vlak nemške vojne vjetnike pripeljali iz

Italije v Inomost. Ker dovoz ni funkcijoni-
ral, kakor je bilo pogodbeno določeno, ter
je n. pr. pretekli teden dospelo v Inomost
samo 117 nemških vjetnikov in v Beljak
732, dočim se je istočasno v Inomost in v
Beljak pripeljalo 17.000 madjarskih vjetni-
kov kljub temu, da se mirovna pogajanja
z Ogrsko še niti začela niso, se je nemško-
avstrijski urad pritožil pri italijanski vojni
komisiji na Dunaju ter je dobil zagotovilo,
da se bo transport nemških vjetnikov po-
spešil.

Tako se torej druge narodnosti vra-
čajo v domovino, Jugoslovan pa ostaja rob
še nadalje. Le redkokateremu se posreči,
da se oprosti, če se prizna za Nemca ali
Madjara. Ali ni sramotna činjenica, da
mora Jugoslovan zatajiti svojo narodnost,
da se more osvoboditi vjetniških spon in
vrniti v domovino, kamor ga vleče srce z
neodolljivo silo?

Na te prežalostne razmere, v katerih
se nahajajo jugoslovanski vojni vjetniki, si
dovoljujem opozoriti g. ministrskega pred-
sednika ter ga vprašati:

1. Ali je naši vladi znano stanje in trp-
ljenje naših vojnih vjetnikov?

2. Kaj je vlada dozdej storila za olaj-
šanje njihovega položaja in za njih osvo-
boditev?

3. Ali je vlada voljna takoj vse ukre-
niti in storiti, da se naši vojni vjetniki ka-
kor najhitreje mogoče osvobodijo in vrnejo
v domovino?

Dne 4. decembra se je poslanec dr.
Hohnjec zopet obrnil na vlado v Beo-
gradu v zadevi naših vojnih vjetnikov.
Opozoril je vlado na to, s kako nestrpnos-
tjo ljudje, kojih svojci se nahajajo v vjet-
ništvu, čakajo, kdaj se vrnejo njihovi si-
novi, možje, bratje. Malodane na vseh po-
litičnih zborovanjih se sliši bolestno vpra-
šanje, kdaj bo ura rešitve prišla tudi za
uboge vjetnike. Ali vlada kaj stori zanje?
Ali se briga za njihov položaj? Ali kaj po-
vprašuje na kompetentnih mestih, kakšno
je njihovo stanje, zdravje, prehrana? Ali
vlada porabi vsa sredstva do zadnjega, ki
so ji na razpolago, da kakor najprej mo-
goče osvobodi naše vjetnike?

Valutno vprašanje.

Mnogo se govori o tem vprašanju, malo se
naredi, še manj dobrega. Imeli smo prvo ži-
gosanje, sedaj kolkovanje, denar pa je vedno
manj vreden. Gotovo je, da prejšnji finančni
minister Ninčić ni mnogo veljal, gotovo pa je,
da velja sedanjí še manj. Pustil je denar kol-
kovati in vzel 20 odstotkov. Zakaj jih je vzel,
se še ne vé. Uradne objasnitve še nismo do-
bili. Ninčić je s svojim žigosaanjem denar štel,
sedanji minister je tudi štel in vzel 20 odstot-
kov. Seveda s tem nismo rešili valutnega
vprašanja.

Pred tednom dni smo slišali, da je vlada
v Beogradu sklicala komisijo, ki naj prouči va-
lutno vprašanje. Vest, ki smo jih do sedaj ali-
šali, oziroma čitali, govorijo le o tem, da se
misli zamenjati krona za dinar v razmerju 1:4,
to je, za štiri krone dobimo en dinar, 20 od-
stotkov so že vzeli, tako da bomo dali v res-
nici za 1 dinar pet kron.

Daleč nas pelje demokratična modrost in
demokratiški demokratizem, katerega ima
»Domovina« polna usta. Koliko smo govorili,
koliko pisali, da je potrebno zamenjati 1:1,
uvesti visok davek na vojne dobičke, da tako
spravimo iz prometa kolikor mogoče banknot,
ali kaj hočemo. Še celo med kmeti se dobijo

ljudje, ki podpirajo te demokrate. To so posebno oni liberalni magnati, ki imajo pač velik interes na tem, da se ne nalagajo davki na vojne dobičke. In z žalostjo opažamo, kako so samostojni kmetje v zadnjem času postali prepričani tem liberalcem, ki jim je predvsem za to, da ščitijo svoje kapitaliste.

Dobra fotografija.

Socialnodemokratski voditelji in agitatorji so ljudje, ki veliko govore o trpljenju delavnega ljudstva in ga hujskajo k nezadovoljnosti, sami pa pri tem sijajno živijo (n. pr. Kristan, ki je bogataš, Bukšek, Koršč; Prepeluh si je po enoletnem službovanju dal nakazati pokojnino četrtega razreda itd.) Vedno govore: proletarci (vi, ki živite iz rok v usta), združite se proti buržoaziji (to so tisti, ki živijo od žuljev drugih!), a sami so največji buržoa.

Sedaj pa jih je dobro fotografiral njihov lasten pristaš, ki je postal sit te grde igre z delavci, predsednik demokratske stranke na Češkem, znani Robert Mach ter izstopil iz socialistične stranke ter objavil sledeče posvilo in sledečo fotografijo socialnodemokratskih voditeljev, ki se poselno še ujemajo s slovensko socialno demokracijo:

»Ljudje, ki trgujejo z bedo, so organizirani v socialnodemokratski buržoaziji. Veste, kakšne lastnosti ima socialnodemokratski buržoa?

On zameta zasebno last in sam kupi milijone Proklinja stanovanjsko bedo, sam pa stanuje v palači. Piše in govori proti razkošju in oblači svojo ženo v svilu in jo vozi v državnem avtomobilu. Smilijo se mu žene, ki letajo za skorjo kruha za svoje otroke in njegova žena ima glavobol, kadar ne more zbrati dovolj srebrnih vilic za gostijo sodrugov-voditeljev. Piše in govori proti igralski strasti in zaigra vsak večer tisoče. Obljublja res delitev veleposredstev in si tam navame lov za 20 let. Dela tako nesebično, da rabi računarja, ki mu vpisuje prejemke. Stranki odda pol odstotka davka, da to ne bi tako kričalo. Skrbí za zdravo pitno vodo in se opaja s šampanjcem. Smilijo se mu oni, ki kadijo krompirjevo listje, sam pa puha havane. Najbolj je ogorčen, če ga kdo spomni, da je bil nekoč pek, voznik, strežnik ali postopač in da je njegova žena delala v tvornici.

Ima pa eno veliko skrb, ki ga tlačí kot skala, ki je vzrok, da slabo prebavlja, ki ga zasleduje v kopalščih, igralnicah in nočnih lokalih: Ah, ko bi upadla nezadovoljnost delavstva!

Zato vedno, ko delavno ljudstvo, ki ima dovolj od blaznih gesel skaljene pameti, začne biti mirnejše, sklenejo trgovci z bedo, da izrabijo položaj:

Bedni ste, delavci, in morate biti, da ne bom bešen jaz — socialnodemokratski buržoa!

Kmetske zveze brez rednih sej so mrtve. Posvetujte se in pošiljajte poročila jugoslovanski kmetijski zvezi v Ljubljani.

Sladkor.

Sladkor se izdeluje iz sladkorne repe in iz sladkornega trsa, ki raste v velikih množinah v tropičnih pokrajinah (to so pokrajine, ki leže bolj na jugu ekvatorja in ki se odlikujejo po veliki množini dežja in po veliki vročini.) Iz repe se danes izdeluje sladkor le v Evropi in nekoliko v Ameriki, več se ga pa izdeluje iz sladkornega trsa. Anglija uživa večinoma trsni sladkor, ravnotako tudi Amerikanci. Repnega sladkorja proizvajajo največji množini Nemčija, Rusija in Čehoslovaška. Čehoslovaška ima sladkorja več, kot ga potrebuje, in ga tudi v velikih množinah izvažajo.

Po raznih državah uporabljajo različne količine sladkorja. Največ ga odpade na glavo v Ameriki, kjer ga porabijo do 50 kg na glavo. Nekoliko manj ga uporabijo na Angleškem, potem v Nemčiji itd. V naši državi bi se ga uporabilo približno 15 kg na glavo in leto, če bi ga imeli dovolj na razpolago in če bi bila cena tudi znosna.

V naši državi izdelujemo mnogo premalo sladkorja in ta industrija se pri nas ni mogla razviti, ker je bil sladkor na Češkem mnogo bolj po ceni in so tam prilike mnogo ugodnejše. Čehi imajo pripravno zemljo za sladkorno repo, imajo mnogo sladkornih tovarn in imajo tudi dovolj premoaga, ki se rabi za obrat v teh tovarnah. Mi v naši državi imamo tudi pripravno zemljo za pridelovanje sladkorne repe, nimamo pa dovolj premoaga in tudi ne dovolj tovarn. Pridelovanje sladkorne repe se je pri nas zanemarjalo. Gotovo je, da se bo sčasoma vse to urečilo, težko pa je čakati na to, ker mi vedno čakamo in čakamo, da se bo kaj obrnilo na boljše, obrača se pa vse na slabše.

Dejstvo je danes, da po naših kmetih sladkorja splošno primanjkuje in da ga je mnogo več po mestih in industrijskih krajih, kot pa po deželi. Za to skrbi že naša vlada, ki jo vodijo socialisti in liberalci, ki skrbijo za maso, ki živi na kupu, ne skrbijo pa za vse kraje enako. Vendar se pa tudi po teh krajih ljudstvo pritožuje nad pomanjkanjem sladkorja. Kako se bi moralo pritoževati šele naše ljudstvo na kmetih?

Odsek za prehrano, podrejen ministru socialistu Bukšku, je objavil med stavko izjavo, da »bo v bodoče odkazoval sladkor, kolikor ga bo imel na razpolago, le važnim podjetjem, kakor železničarjem in premoagarjem, ter po možnosti večjim mestom«. Mislimo, da je sladkor prehranjevalno sredstvo za vse ljudstvo in če ga ni dovolj na razpolago, vsaj za bolnike, starce in otroke, ki pa niso le po »večjih mestih in važnih podjetjih«, pač pa tudi med kmeti. Oddelek za prehrano pozna, kot se vidi iz navedene izjave, »važna podjetja«, »železničarje in premoagarje«, ne pozna pa najvažnejšega gospodarskega in političnega činitelja, to je naše kmetstvo ljudstvo. Tudi med delavci so še druga »važna podjetja« in ne samo »železničarji in premoagarji«.

Želimo železničarjem in premoagarjem, da dobijo dovolj sladkorja, iz srca jim ga privoščimo, zahtevamo pa tudi za sebe isto mero. O cenah za sladkor je škoda govoriti. V Nemški Avstriji se dobi sladkor po 7 Kor 60 vin. 1 kg, pri nas pa samo po verižniških cenah, ki pa bodo v bodoče še bolj narastle. Seveda, dr. Korošec je kriv, če socialist Bukšek ne zna nabaviti sladkorja.

Jugoslovanski kmet in avstrijski socialisti.

Zadnjo soboto je priobčil »Napreje« neko pismo z Dunaja, ki je skoro gotovo duševni proizvod milijonarja Kristana, ki je bil pred 20 leti ubog trgovski pomočnik, danes pa ima kot zastopnik vseh raztrganih, bosih in lačnih več kot milijon. V pismu je orisana beda in trpljenje dunajskega prebivalstva in orisane tudi splošne

politične razmere v Nemški Avstriji. V informaciji čitateljev »Domoljuba« naj bodo podani tu glavni podatki, glavne misli.

Vlado v Avstriji imajo socialisti v zvezi s krščanskimi socialci, glavno besedo imajo socialisti posebno na Dunaju, kjer so dobili pri volitvah večino. Razmere so precej žalostne, vlada velika lakota, veliko pomanjkanje. Država kupuje v inozemstvu moko in živila in jih prodaja ljudstvu globoko pod nakupno ceno, s čimer ima veliko škodo. Ker nima drugih dohodkov, zato tiska in tiska bankovce, katerih je že neizmerna množina v prometu. Vrednost denarja pada in danes stoji Avstrija pred bankrotom. Ker imajo socialisti faktično moč v rokah, kar ljudstvo tudi dobro ve in ker ta socialistična vlada ne more preskrbeti ljudstva, zato ljudstvo zapušča socialiste in se priključuje krščanskim socialcem, kateri so prej za Dunajčane zelo dobro skrbeli. Socialisti izgubljajo tal, nekaj jih gre h komunistom, nekaj h krščanskim socialcem. Tako pismo. Iz tega razvidimo, da bodo volitve kot kažejo vsa znamenja, prinesle odločno zmago krščanskim socialcem, kar lahko mi pozdravljamo, ne da bi hoteli nemške krščanske socialce hvaliti, ker tudi oni niso brez hib.

Druga zanimiva stvar je pismo, ki ga je pisal eden vodij nemških avstrijskih socialistov — Fric Adler — Trockemu, vodji in organizatorju boljševikov. V tem pismu stoji dobesedno to-le: »Vi ste poslali denar sem. Proti temu gotovo ne moremo ničesar reči. Da pokažemo mednarodno solidarnost, smo tudi mi poslali iz naših skromnih sredstev, kolikorkrat smo le mogli, materijalno podporo našim bratskim strankam v inozemstvu.«

Naši socialisti imajo mnogo denarja in eden socialističnih voditeljev — Tokan na shodu Pollakovih delavcev dne 24. novembra t. l. — se je izjavil, da so socialistični viri neizčrpni in sedaj vemo, od kod so ti ljubeznivi bratci dobili denar. Kristan — gotovo je on pisal to pismo, ki je priobčeno v »Napreju« od 21. t. m. — hoče, da se sedaj to vrne, in sicer da vrne Jugoslavija ta denar dunajskim socialistom in sicer v obliki živil. V pismu stoji dobesedno to-le: »Rešitev« — v Nemški Avstriji — »te težke krize bi lahko precej pospešila ujedinjena Jugoslavija. Ako Jugoslavija pomaga z živili sdanji vladi — socialistični —, prebrodi težki položaj, ne bo agitacija raznovrstnih nasprotnikov imela onih uspehov, kakor jih le-ti pričakujejo.« Kristan bi moral pristaviti: »S tem se bomo izkazali tudi hvaležne in kolikor tliko povrnemo oni denar, ki smo ga dobili od njih za naše prevratne namene.« Tega Kristan ni pristavil, akoravno bi moral. Človekoljub Kristan noče, da mi pomagamo Nemški Avstriji iz človekoljubja, ampak za to, da vzdržimo socialdemokracijo na vladi. Živila, ki jih prideluje naš kmet, naj bodo za vzdrževanje politične stranke v inozemstvu? Daleč smo prišli.

Smo za to, da se pomaga ljudstvu v Nemški Avstriji, ako pomagati moremo. Draginja raste tudi pri nas, živil primanjkuje, mi pa naj pomagamo socialistom? Naš kmet naj plačuje dolgove naših soci-

kalistov? Ako moremo, pomagajmo Nemški Avstriji, kar pa danes ne bo brez škode za naše ljudstvo mogoče, ker pomanjkanje se danes čuti v vseh slojih ljudstva tudi pri nas.

Naši socijalisti strašijo s tem, če pri-
jejo kršč. socijalci v Nemški Avstriji na
vlado, bodo vpostavili monarhijo in da
potem pridejo tudi naše zemlje pod av-
strijsko monarhijo. Če bo v Nemški Av-
striji monarhija, nas malo briga, vsaj je tu-
di pri nas; da bi pa naše ljudstvo hotelo
pod Avstrijo nazaj, ni mogoče, ker naše
ljudstvo ni slepo in danes dobro vidi, česa
nam je potreba. Naše ljudstvo vidi, da je
živela Avstrija na njegove stroške, da se
je mastila z njegovo mastjo. Naše ljudstvo
vidi, da je naša država bogata, da ima vse-
ga, le če bi se pošteno gospodarilo in če
bi bili na vladi možje, ki delajo z ljud-
stvom. Zato pa je naše ljudstvo tudi pre-
pričano, da je potrebno pomesti s sedanjo
vlado in državo urediti tako, da ne bodo
naši zakladi v korist raznim verižnikom
in kapitalistom, naš izvoz ne v korist so-
cijaldemokraciji v Nemški Avstriji, pač pa
ljudstvu samemu in to v naši državi. Naše
ljudstvo je pozdravilo Jugoslavijo, po-
zdravlja jo še, samo noče vlade, sestav-
ljene iz kapitalistov in takih zastopnikov
lačnih, nagih in bosih, ki imajo sami mili-
ione. Vlado ljudstvu, to je ljudski klic!

„Samostojna“ v birokratič- nem uradniškem objemu.

Dne 8. decembra je priredil velepo-
sestnik in milijonar shod v Cerkljah na
Dolenjskem. Pripeljal je s seboj znane de-
mokrate iz okolice in nekaj uradnikov iz
okrajnega glavarstva v Krškem, ki tudi
prav strastno agitira za »samostojno«. Ko
izpregovori Zupancič par besedi in omeni
komisijonarje, mu zaluzi kmet Strle iz
Hrastja v obraz, da so kmete sekirali do-
mači ljudje — privrženci »samostojne«. Ker
ni hotelo vpitje jenjati, je povzel be-
sedo tajnik Kmečke zveze, pojasni, kakšni
kmetje so to, ki nosijo razdor med kmet-
ske vrste. To so trgovci, ali birtje, ali so
konjski barantavci ali pa uradniki. Ljud-
stvo je vpilo: »Ven z njimi, takih kmetov
ne potrebujemo!« Ljudstvo je spoznalo nam-
en teh laži-kmetov. Organizacija jugo-
slovenskih kmetov šteje že do 100.000
mož. Te kmetске armade se gospoda boji
in bi jo rada razbila. Žalostno bi bilo, da
bi se dali kmetje cepiti zaradi par škri-
cev in njihovih somišljenikov. Ljudstvo je
te ljudi javno zavrlo, se naposled mirno
razšlo z navdušenimi klici na Kmečke
Zveze.

Za živinorejske namene.

Občine, okrajni zastopi in denarni
zavodi se vljudo naprošajo, da pri sestavi
proračunov za prihodnje leto ne pozabijo
na potrebe naše silno oškodovane živino-
reje. Baš ta panoga je v vojni toliko tr-
pela, da bo trajalo nekaj let, predno se
najhujše rane zacelijo.

Neobhodno je potrebno, da se pre-
gleda to, kar nam je ostalo. Zato se bo

vršilo prihodnje leto več živinorejskih
razstav v raznih krajih Slovenije. Pover-
jenišтво za kmetijstvo je v svrhu razdeli-
tev nagrad za najboljše uspehe živino-
rejecev določilo precejšen znesek, vendar
pa v imenu dobre stvari prosim, da tudi
občine, okrajni zastopi in denarni zavodi
stavijo po svojih močeh v proračun pri-
merne zneske za premovanje ži-
vine.

Eno izmed najtežjih, pa najvažnejših
vprašanj je vprašanje pravilne bikoreje.
Toliko pa je že sedaj razvidno, da bo na-
stopilo veliko pomanjkanje na dobrih ple-
menjakih, če se temu vprašanju ne po-
sveti večja pozornost. Zato priporočamo,
da živinorejci prijavijo lepe bikce in mer-
jaške dobrega pokolenja živinorejskemu
nadzorništvu pri kmetijskem poverjeni-
štvu, ker namerava taisto posredovati pri
odbiranju za plemo in pri nabavi plem-
njakov. Na vsak način bo treba v zboljša-
nje bikoreje nekaj večjih žrtev, saj je od
dobrih plemenjakov odvisna prihodnost
živinoreje. Priporočamo torej, da vstavijo
tudi za nabavo plemenjakov in za
obdarovanje najboljših bikov
ob priliki licenciranja primerne vsote v
proračun, kajti znesek, ki ga ima kmetij-
sko poverjenišтво na razpolago, bo služil
le v nekako pobudo in priznanje požrtvo-
valnega dela. Le v skupnem in složenem
delu bomo postavili trdne temelje naši ži-
vinoreji.

Upam in sem prepričan, da moja
prošnja ne bo zastoj, saj bo denar, ki je
naložen v smotreni akciji za pospeševanje
živinoreje, nosil najboljše obresti v dogled-
ni prihodnosti.

Inž. Zidanšek, živinorejski nadzornik.

Iz Uradnega Lista.

Št. 178. Poslovnik za državno
zaščito dece in mladine. Vso
skrb za deco imajo pokrajinski odbori kot
osrednji organ, kateremu je podvržen
okrožni in temu zopet krajevni odbor za
zaščito dece in mladine. V okviru krajev-
nega odbora morajo delovati poverjeniki.
Vsak kraj mora imeti mestno dečjo po-
stajo, ki sestaja iz sprejemalnega oddelka,
(5—10 posteljanih), materinske posvelo-
valnice, dečjega kopališča in aparata za
desinfekcijo, dečjega dnevnega zavetišča,
dečjega vitca, obrtne šole in dečje kuh-
rije. — Razne naredbe manjšega pomena.

Št. 179. Razni razglasi deželne vlade
in drugih oblasti. — Izkaz o stanju žival-
skih kužnih bolezni z dnem 9. decembra
1919. — Proglasitev 21 pogrešanih vojakov
mrtvim.

Št. 180. Ves železniški promet v Jugo-
slaviji se stavlja pod nadzorstvo železni-
škega ministra in se razdeljuje v pet rav-
nateljstev. — Določila glede vojaške tak-
se. Plačati jo mora vsakdo, ki je nespo-
soben služiti v armadi. Dalje vsakdo polo-
vico takse, ki je služil med vojsko le šest
mesecev pri vojkih, če pa manj, pa celo.
Oproščeni so tako le tisti, ki so bili med
vojno službeno oproščeni vojaške službe.

Št. 181. Odredba, da se smejo za iz-
voz slive in marmelade sprejemati nem-
ške marke. — Naredba glede delniških

družb, katere se smejo ustanavljati le z
dovoljenjem ministrstva za trgovino in
obrt. — Razni razglasi. — Obseg stano-
vanjske naredbe za Ljubljano se razte-
guje tudi na občino Šmartno pod Šmarno
goro.

Razgled po svetu.

Jugoslavija.

j Narodno predstavništvo je za dva
meseca odgodeno. V aprilu pa se bodo vr-
šile volitve, ne v ustavodajno skupščino,
ki bi naredila novo ustavo, temveč zopet
narodno predstavništvo, ki se bo bavilo
samo s tekočimi zadevami. Volitve v
ustavodajno skupščino se bodo vršile šele,
ko bo izvedena demobilizacija.

j Priprave za volitve. Liberalna vlada
je v svojih pripravah za volitve že znatno
napredovala. Napolnila je najprej z mili-
joni liberalni volilni fond, potem zvelkla s
starih polic nazadnjaški srbski volilni za-
kon, ves volilni aparat (uradništvo) na-
mazala z liberalno tinkturo, sedaj pa je
naročila še 50.000 škatelj za glasovanje.
Medtem so pa verižniki na stotine vago-
nov vtihotapili v inozemstvo in prebival-
stvo trpi pomanjkanje.

j Državo molzejo liberalni ministri.
Država je namreč zaplenila neki trdkri
18.000 kubičnih metrov hrastovega lesa.
Les je vreden danes v Srbiji po 500 dinar-
jev kubični meter. Finančni minister Velj-
ković (liberalec), ki skrbi za državne do-
hodke s tem, da morajo naši kmetje pla-
čevati ogromen dohodninski davek, je do-
volil, da se je brez javne dražbe prodal
les Izvozni banki po 105 dinarjev kubični
meter. Tako je banka, kateri načeljuje
tudi liberalni minister Drašković, zaslužila
čez 7 milijonov kron, ki bi sicer pripadli
državi. Lepo gospodarijo liberalni ministri
— za svoje žepe.

j Za eno milijardo kron škode je na-
redil socialistični minister Bukšeg radi
svoje nemarnosti pri ureditvi prehrane.
Ko bi gospod minister takoj takrat, ko je
bilo požeto, kupil zadostno množino
žina, bi dobil isto po primerni ceni. Cesar
pa ni storil on, so storili verižniki, od ka-
terih mora sedaj država kupovati pšenico
po 4 K 50 vin. in moko po 7 K 1 kg. Tako
je po nemarnosti socialističnega ministra
država oškodovana za eno milijardo.

j Dobo korupcije imenuje socialisti-
čni list »Zvono« današnjo vlado kljub te-
mu, da sede v vladi tudi trije socialni de-
mokrati: Kristan, Bukšeg, Korač.

j Zaslužena palica — samo da bo za-
dela nas. Angleška vlada je odločila, da
naši državni ne izplača obečanega posojila
zaradi neurejenih notranjih razmer, ker
sedanja vlada vodi državne posle brez
parlamenta, ne da bi imela zaslonbe v
ljudstvu. — To je huda palica, zelo zaslu-
žena, le škoda, da bo z njo tepeno naše
ljudstvo. Liberalni ministri si bodo kljub
temu nabrali svoje milijone.

j Črnogorci se »puntajo«. Liberalno-
socialistična vlada ima seveda v narodnem
predstavništvu precejšnjo manjšino, po-
sebnost ker pretežni del liberalnih poslan-
cev pride v zbornico samo po dijete, sicer

jih pa ni nikdar videti. Zato je skušala vlada dobiti Črnogorce na svojo stran in je v ta namen stopil Črnogorec Piletić v ministristvo pod pogojem, da bo sklicano narodno predstavništvo. Ker pa so liberalci parlament pognali spat, je g. Piletić povedal Davidoviću, ministrskemu predsedniku, da v takem ministristvu ne more sedeti. Sedaj ga Davidović lepo prosi, naj ostane v vladi, ker ima dober namen sklicati narodno predstavništvo do 15. februarja prihodnjega leta.

i Nič davkov! Pa ne pri nas, ampak v Srbiji in Črni gori niso plačevali davka že eno leto. Zato se pa pri nas tem pridneje pobira in vedno je še vsak dan 2 milijona primanjkljaja. Ej, ej, tako pa ne bomo orali, pa naj se vsi liberalci s Samostojnimi vred postavijo na glavo. Srbi so naši bratje, toda — pred davčno gospodo naj bomo vsi enaki, sicer bomo slabi prijatelji.

i Demobilizacija. V vojnem ministristvu se vrše priprave za demobilizacijo prvega poziva narodne vojske. Demobilizacija se bo izvršila takoj, ko se popravi zunanji položaj.

i Splošni pisemski promet. V Parizu je izšel odlok, ki odreja, da se pripuščajo navadne in priporočene poštno pošiljke vseh vrst, pisma, tiskovine itd. v prometu z Avstrijo in drugimi nasledstvenimi državami bivše monarhije, kakor tudi s Turčijo. Navadna pisma se morejo pošiljati v dele Rusije, ki niso podvrženi sovjetskemu gospodstvu.

i Kolkovanje bankovcev v Srbiji se je začelo 16. decembra.

i Gospodarska zveza se bo menda sklenila med Jugoslavijo, Čehoslovaško in Avstrijo.

i Ciklon v Dalmaciji. Splitski »Jadrana« poroča: V nedeljo 7. t. m. dopoldne so ljudje opazili, kako se od Trogira sem bliža mestu silen ciklon v obliki stebra. Kamor je došel, je ruval drevesa in trgjal strehe. Tako je razkril mestno srbsko vojašnico in mnogo drugih hiš, a eno večjo hišo je skoraj popolnoma porušil. Izruval je stoletna drevesa in napravil po javnih nasačih in oljčnih vrtovih silna opustošenja. Škoda se ceni nad pol milijona kron. Zadnji veliki ciklon je bil v Dalmaciji leta 1908.

REKA.

Rečani so se končno vendarle naveličali bedarij prismojenega d'Annunzia. Radi tega je reški laški narodni svet sklenil, da pozove d'Annunzia, naj zapusti Reko. D'Annunzio pa se ne dá takoj ugnati v kozji rog. Izdal je proglas na narod, kjer izjavlja, da ga prisega veže toliko časa na Reko, dokler ga narod ne odveže. Če ga pa ljudstvo odveže, potem gre z Reke, ker hoče vedno le, tudi v svojem umiku, varovati koristi italijanskega naroda. In sedaj se bodo vršile menda volitve, kjer se bodo Rečani odločili, ali naj d'Annunzio zapusti Reko ali ne. Ljudstvo se bo seveda odločilo proti njemu, ker ga je že davno sito, kakor je to pokazalo s

svojim navdušenjem, ko je reški narodni svet sklenil, da naj d'Annunzio odide. — Glede rešitve reškega vprašanja se zopet vrača Wilsonova misel, da se ustvari vmesna država med Italijo in Jugoslavijo, Reka da naj bi bila italijanska, luka pa prosta.

AVSTRIJA.

Avstrijski državni kancelar (zunanji minister) dr. Renner je šel v Pariz prositi naj pošljejo hrane v Avstrijo, sicer se bo mlada republika zrušila in z njo vred se bo tudi pretreslo ravnotežje drugih držav. Namignil je tudi, da bodo sicer primorani vzeti pomoč od Nemčije, zato pa se tudi njej priklopiti, česar se ravno antanta najbolj boji. Gospodje mogotci v Parizu so bili milostni Rennerju, sklenili so pomagati na račun — Jugoslavije in Čehoslovaške, ki naj dasta Avstriji prehrane. Čehoslovaška se nekaj obotavlja, jugoslovanski minister socialistični paša Anton Kristan pa že hodi po Avstriji in prodaja našo pšenico, medtem ko je pri nas doma že sedaj občutno primanjkuje. — Antanta je tudi dovolila Avstriji, da dá svojo tobačno režijo v najem in si s tem kupi živil. — Vsled pomanjkanja premoga je ves osebni železniški promet ustavljen od 20. do 28. decembra. — Znano je že našim čitateljem, da Tirolska nikakor ne bo več biti pri Avstriji, temveč se ji hoče k Bavarski. Sedaj prihaja za njo tudi Salcburška, ki se tudi hoče združiti z Bavarsko. Uboha Avstrija, kako te bodo od vseh strani objedili, ampak figuro boš pa imela lepo in bolj zaokroženo, če se ti Tirolska izneveri.

ITALIJA.

Italijanski poslanci bodo šli v Rusijo, da prouče ondolne razmere in potem vladi poročajo. — Nemški Tirolci, ki so bili priklopljeni Italiji, zahtevajo zase avtonomijo s svojim deželnim zborom v Bolcannu. Vsak Tirolec naj bi se smel posluževati pred oblastjo nemškega jezika, nemško vojaštvo naj bi se rabilo samo za obrambo domače dežele.

POLSKA.

V vzhodni Galiciji je taka lakota, da prikaucije, da bo v prihodnjih mesecih od bede pomrlo 100 do 200 tisoč ljudi. Obenem razsira nečasti lešar, ki zahteva dnevno do 300 žrtev. Vzrok tega nad vse žalostnega položaja, ker je bila vzhodna Galicija dosedaj torišče boljševiških armad, ki niso moderno urejene in so sedaj od boljševikov razkropljene. — Veržnika žida Brotheima v Krakovu je obsodilo sodišče na smrt, ker je porabil zase tri vadone žita, ki je bilo namenjeno za poljako armado, in tudi drugače odiral. Sodba se je takoj izvršila.

RUSIJA.

V Rusiji je do zadnjega časa divjala vojska med boljševiki in antanto. Boljševike so podpirale vse ruske stranke, ker

so Rusi uvideli, da se antanta (posebna Francija) predvsem bori zato, da bi Rusijo gospodarsko podvrгла in jo potem izročila svojim kapitalistom v izsesavanje. Za antanto se je posebno bojeval general Djenkin, katerega armado so pa boljševiki razkropili. Anglija se je začela rajši pogajati z boljševiško vlado in tudi Francija bo morala nastopiti to težko pot. — Na Dunaju so se sešli zastopniki vseh ruskih strank, da razmotrivajo o bodočnosti svoje domovine.

FRANCIJA.

Med vojsko se je vsevprek vpilo: Doli z militarizmom, izvede naj se razorožitev držav in ravno tiste države, ki so najbolj vpile, se sedaj iznovega zelo pridno oborožujejo, med temi Francija, ki je sklenila, da svojo armado nanovo in močnejše oboroži. — Ker se Nemčija obotavlja izvrševati vse mirovne pogoje napram Franciji in ker je bil velik del francoske industrije v vojski razdejan, je francosko gospodarsko življenje došlo do nekake krize. Zato tudi pada vrednost francoskega franka. Francoska vlada bo razpisala posojilo tudi na Angleškem. — Novi predsednik francoske zbornice Deschanel je lepo govoril o zvezi narodov. Zraven pa se Francija pridno oborožuje. Hinavščina framazonskih kričavev!

BELGIJA.

Belgija se je po vojski gospodarsko že zelo dvignila. Sklenila je ugodne pogoje s Francijo in cene blagu so padle že za 40 odstotkov.

ANGLIJA.

Angležem delajo Irce še vedno neprilike. Takozvani sinfajnovci še vedno vznemirjajo angleške vladne kroge, ker tu in tam napadejo kako angleško posadko, jo razorože in zasedejo mesto. Sedaj hoče narediti vlada konec s tem, da so vse sinfajnovce aretirali, jih spravili na ladje in poslali v prognanstvo. Irce pa bo skušala vlada pomiriti s tem, da bo predložila zbornici nov načrt o irski ustavi. — V angleški Aziji so se uprli Arabci, ki ogrožajo angleške posadke. — Ministrski predsednik lord Zorž je v zbornici podarjal, da je Anglija že dovolj podpirala Avstrijo in da sama ne more več, pač pa naj Amerika priskoči na pomoč. — V glavnem mestu Irske, Dublinu, se je izvršil napad na irskega podkralja Frencha. Napadalcii so vrgli bombo na avtomobil, na katerem se je vozil podkralj, pa se je avtomobil srečno ognil. Pač pa je bil avtomobil, ki je vozil takoj za podkraljem, popolnoma razdejan. Napadalcii so ušli, razen enega, ki so ga vojaki na mestu ustrelili.

AMERIKA.

Torej tudi v državo, kjer do vojske ni bilo nobenega militarizma, je zašla ta pošast, ki žre milijarde ljudskega denarja. Pri obravnavanju mornariškega programa je admiralski svet vojne mornarice Zedi-

Vsaka hiša naj naroči 'Domoljuba'!

njenih držav stavljal državnemu tajniku za mornarico Danielu predlog, naj se dela na to, da bo vojna mornarica Zedinjenih držav leta 1925. po svoji moči enakovredna najmočnejši mornarici sveta, ako se s pomočjo mednarodnega dogovora, oziroma nameravane zveze narodov, ne izvede splošna razorožitev. Admiralski svet utemeljuje svoj predlog s tem, da hočejo Zedinjene države povečati in izpopolniti svojo trgovsko mornarico do one skrajne meje, ki jo zahtevajo narodni interesi in ki jo omogočijo narodni gospodarski viri, vsled tega mora tudi ameriška vojna mornarica postati dovolj močna, da bo mogla ščititi pomorsko trgovino ter varovati obal in prekomorsko posest Zedinjenih držav. — Dekler se bo sklepal mir med ljudmi brez vere, bo vedno ogrožen in bo vedno treba militarizma. — Tudi v Ameriki se boje boljševizma. Baje ga razširjajo najbolj tuji časopisi, med temi tudi osem slovenskih, ki tam izhajajo. Ameriška vlada pripravlja protiodredbe.

Iz tajništva JKZ.

Tečaj. Pozivamo vse Kmetске Zveze, da javijo vsaj do 1. januarja natančno število udeležencev gospodarsko-političnega tečaja, ker tečaj se bo vršil okoli 10. januarja. Načrt tečaja in vse posamezne informacije podamo v prihodnji številki.

Okrožnice JKZ. Prosimo vse Kmetске zveze, da skličejo takoj, ko dobijo kakšno okrožnico Jug. Km. Zv., odborovo sejo in se posvetujejo o predmetih, ki so v okrožnici. Prosimo, da vse Kmetске zveze redno odgovarjajo na vse okrožnice in dajo morebitne nasvete, predloge itd. Kolikor bo mogoče, se bodo ti nasveti in predlogi vedno upoštevali.

Koledarček JKZ. Kakor smo že javili, izda JKZ. za leto 1920 svoj koledarček, ki je že dotiskan in se sedaj nahaja v knjigoveznici. Upamo, da ga bomo takoj po Novem letu razposiljali. Cena koledarčku ni še ugotovljena, 4 K pa ne bo presegala. Prosimo vse Kmetске Zveze, da število izvodov hitro naroče, ker zaloga ni velika in se na poznejša naročila ne bomo mogli ozirati. Koledarček bo imel žepno obliko, vseboval bo poučne članke in tudi precej bistrega papirja za razne zapiske.

Seje Km. Zv. Prosimo vse Km. Zv., da nam redno pošiljajo prepise svojih sej, ki naj se vrše redno, vsaj vsak mesec. Obravnavajo naj se vedno vsa vprašanja, ki so v posrednem ali neposrednem stiku s kmetiskim ljudstvom. Obravnavajo naj se krajevna in splošna vprašanja.

Mnogo Kmetških zvez je ustanovljenih, od katerih pa tajništvo do danes nima še nobenega poročila. Prosimo vse one Kmetске Zveze, ki ne dobivajo okrožnic, da nam nemudoma javijo natančne naslove odborov, okoliš po občinah in približno število članov.

Kmetске zveze! Naša armada raste, akoravno naši nasprotniki trdijo, da smo v razsulu. Naj žive oni v tem prepričanju, svobodno jim. Naj nas podcenjujejo, to nas ne sme strašiti. Na delo!

Iz Kmetških Zvez.

ODBOR JUG. KMETSKE ZVEZE

je imel svojo redno sejo dne 16. decembra. Obravnavala so se važna vprašanja. Sklepi, ki so bili storjeni, so se deloma že sporočili Kmetiskim zvezam po okrožnici, deloma jih še sporočimo. Seje se je udeležil tudi dr. Korošec.

CEMSENİK.

Tu se je vršil 8. decembra ustanovni shod Kmetске zveze, ki je lepo uspel in sprejeli smo razne resolucije. Predvsem zahtevamo skorajšnje volitve, da se odpravi carina na poljedelske stroje, zahtevamo, da imajo starši prvo pravico do otrok, zahtevamo žensko volilno pravico in izrekamo nezaupnico taki vladi, ki je prišla s silo do moči in ki razpušča protipostavno občinske odbore in podpira kapitalizem.

PREČNA.

Kmetška zveza je imela dne 14. decembra svojo sejo, pri kateri smo sklenili sledeče resolucije:

Zahtevamo, da se skliče Nar. predstavništvo, kateremu naj se predlože že izdane naredbe v potrditev, naj se predloži takoj volilni zakon za ustavodajno skupščino in za občine, uredi naj se na pošten način in ne na korist kapitalistom valutno vprašanje, ravnotako naj se reši invalidno in agrarno vprašanje. Kmetška zveza se priključuje resolucijam, ki so bile sprejete na zborovanju kmetov v Ljubljani dne 9. decembra in odobruje stališče VLS, da se ne udeležijo medstrankarskih razgovorov za sestavo deželne vlade, dokler se ne popravi nasilje, storjeno pretežni večini slovenskega ljudstva.

KMETSKA ZVEZA ZA TRŽIŠKI SODNI OKRAJ

je imela zadnji čas dve seji. V zadnji se je protestiralo proti nameravanemu razpustu občinskih odborov, ki ga hoče izvesti liberalna vlada ljubljanska. Nekaj članov je pristopilo k deležem 100 kron zadrugi v Kranju. Kmetje so se udeležili protestnega shoda v Ljubljani dne 10. novembra in dr. Brejčevega shoda v Trzinu.

CEMSENİK.

Lepo smo praznovali šestletnico svojega društvenega doma, katerega sta blagoslovila 8. decembra 1913 dr. Krek in dr. Korošec: ustanovili smo Kmetško zvezo. Udeležili so se shoda skoraj vsi posestniki in mnogo fantov. G. Komlanec je razložil politični položaj, pomen organizacije Kmetске zveze, krivični policijski sistem liberalnosocialistične vlade.

Govoril je navdušeno iz srca do src. Enoglasno so mu vsi navzoči pritrjevali. Sestavil se je krajevni odbor. Enoglasno so bile sprejete zahteve:

1. ustanoviti se mora nakupčevalnica za vse kmetске potrebe, ki naj tudi, sporazumno s vso Kmetško zvezo, skrbi za enotno prodajno ceno, katere se morajo držati vsi kmetje;

2. odpraviti se mora carina na kmetško orodje;

3. šola mora biti res ljudska in strogo verska, po verskem prepričanju staršev. Proč z brezversko šol!

4. volilna pravica za žene, če je, mora biti splošna;

5. največjo nezaupnico nasilni vladi v Ljubljani in Beogradu.

V OSILNICI

se je na zborovanju Kmetčke zveze 14. t. m. med drugim ugotovilo: 1. Demokratska vlada je kmete z izvoznici in s cariao silno oškodovala. Oškodovani so bili najbolj vsi ubožni stanovi z 20 odstotnim denarnim odbitkom, ker so bogataši znali pravočasno svoje s tihotapstvom priglufane milijone založiti v živila, ki jih sedaj tišče, ubožni narod pa strada. Zato hrano ven, ker dobro vemo, da je en manjkal!

2. Vsi ministri, ki vedoma zakrivajo bedo siromanih slojev ali se dajo kakorkoli podkupiti, naj bi se postavili pred nalašč zato setavljeno sodišče.

3. Poštni promet je postal silno nereden. Tudi po deželi iz kraja v kraj ne funkcionira ta aparat. Iz Osilnice v K. čevje hodi pismo skoro en teden. Red bomo imeli.

4. Od mnogobrojnih tatvin po železnih cestah nismo nikoli čuli o kakih preiskavah. Vsaj tupatam bi gotovo krivce našli in lahko pošteno kaznovali, pa bi bilo konec tatvin.

5. Višji šolski svet ne pošlje v Osilnicu učitelja. Novo leto se bliža, a smo še vedno brez šole.

Zato zahtevamo: Učitelj naj se pošlje v Osilnico iz kake pet- ali šestrazrednice. Lažje so kje drugje brez petega ali šestega učitelja, kakor pri nas brez enega. Zakaj šola šteje nad 150 otrok.

BRASLOVCE.

Tukajšnja Kmetška Zveza je priredila v nedeljo dne 14. decembra ob 3. popoldne dobro obiskano gospodarsko zborovanje. Govoril je tajnik Praznik iz Celja, kateri nam je razložil namen in pomen novoustanovljene gospodarske zadruge v Celju. Orisal nam je skupno in solidno delo združništva kot edino pomoč rešitve neznoznih razmer nesramnega početja oderuhov in pomanjkanja vsakdanjih potrebščin.

Ustanovil se je gospodarski odsek, ki kateremu je pristopilo lepo število članov, a upamo, da se bode še pomnožilo, ko bodo videli našo resno voljo in železno pest, katero bomo pokazali oderuhom. Prihodnjič več o našem delovanju.

Tedenske novice.

Politične.

p Zborovanje naše stranke na štajerskem. VLS. ozir. Kmetška zveza je priredila v nedeljo v rogaškem okraju tri lepo obiskane shode in sicer v Rogatcu, v Sv. Križu pri Slatini in v Zetalah. Na prvih shodih je poročal narodni poslanec dr. Hohnjec, v Zetalah pa urednik Zebot. Narodni poslanec prof. Vesenjaj je imel velik kmetški tabor v Šmarju pri Jelšah, urednik

Kranjc pri Sv. Vidu pri Ptuj, in dr. Leskovar pri Spodnji Sv. Kungoti. Na vseh shodih je ljudstvo soglasno izreklo neznanje sedanji vladi v Belgradu in Ljubljani ter zaupnico Jugoslovanskemu klubu in njegovim voditeljem.

p Neuspeh liberalne kmetijske filijalke. »Samostojna« kmetijska stranka je za nedeljo 14. t. m. napovedala shod pri Mariji Snežni pri Cmureku. Zborovanje pa je domače ljudstvo preprečilo, ker ni hotelo poslušati krivih prerokov.

p Občinske volitve se bodo vršile meseca marca menda po dosedanjem volilnem redu, le da bo pridejan proporc.

p »Dr. Korošec je sovražnik države« pišejo liberalni listi, to pa zato, ker hoče preprečiti, da bi se vsa Slovenija posrbila, kakor pišejo nemški listi.

p Liberalci in socialni demokrati se zopet zmerjajo med sabo z nekoliko manj prijaznimi priimki, dasiravno še ni dolgo tega, kar je g. Kristan prerokoval, da je liberalna stranka »napredna, moderna in demokratična«. Vzrok, da se zopet grizejo, je ta, ker liberalci ne puste socialnih demokratov tako do korita, kakor so ti lačni.

p »Republikanci«. Dr. Žerjav se zastopi najbolj na žandarje in preiskave in s to stvarjo ima silno veselje. 13. t. m. sta se vršila shoda Kmetijske zveze v Leskovcu pri Krškem in v Cerkljah na Dolenjskem. Na prvem shodu je naš govornik menda povedal, da so samostojni na svojem shodu v Ljubljani sprejeli edino resolucijo, namreč vdanostno izjavo kralju Petru, na drugem shodu pa je tajnik Kmetijske zveze menda zaklical Samostojnim: Vi ste monarhisti, mi smo pa republikanci. Na vsem tem ni nič hudega, saj je v Sloveniji celo precejšnji del liberalcev republikanskega mišljenja, kar tudi nikakor ni proti obstoječim postavam. A vendar, dr. Žerjav ima veselje z žandarji in »pristojna oblast je uvedla preiskavo«. No, če bo dr. Žerjav radi republikanstva uvajal preiskave, bo kmalu cela Slovenija ena sama velika preiskava.

p »Samostojni« v pravi luči. V neposredni bližini Novega mesta se čutilo »samostojni« v par farah precej zmagovito. Zadnje dni so se vrgli z vso silo na šentpetersko občino. Dne 8. t. m. so priredili v št. Petru shod. Sadovi se že kažejo. A kaka? Laž, zmerjanje, nadlegovanje naših pristašev, da, celo dejanski napadi nanje. Evo dokaz! Dne 14. t. m. zvečer pride k našemu pristašu Francetu Riflju z Golušnika par od »samostojnih« nahujskanih in vinjenih fantov. Moža hočejo prisiliti, da se vpiše med samostojne in sokole. Ko se Rifelj izjavi odklonilno, se prične pod oknom preklinjanje. Gospodar prijazno opozori razgrajajoča, naj nikar ne kolnejo, že radi otrok ne. Pri tej priči ga udari agitator skozi okno s polenom po obrazu in v hipu nato mu zada v vrat 4 cm široko in 2 cm globoko rano. Napadenec je moral s puško pregnati nadležneža. Z zadevo se bo pečalo sodišče. Ne obsoja-

mo toliko napadalca, v prvi vrsti tiste, ki so ga nahujskali. On je žrtev »samostojnih«. Le tako naprej, saj so liberalci čisto nastopali tudi na tak način.

d V Leskovcu pri Krškem je na Miklavžovo nedeljo prišel grajščak iz Rakovnika loviti — rake. Na trneku je imel Butkovca in Stovička, pa je vjel samo par liberalnih — žab... Tudi v Cerkljah je poskusil srečo, pa je komaj ubežal pred — parkljem...

p Gospod Ante Bertl iz Stojnc pri Ptuj nam je podal dopisnico s sledečo vsebino: Čital sem v »Domoljubu« št. 43, str. 442, članek »Zanimivosti z nedeljskega shoda liberalne kmetijske stranke«; pišete med drugim: »Ali je dr. Žerjav tudi kmet, strokovnjak itd.« Ponižno prosim torej jaz in še par prijateljev, da bi nam odgovorili: ali je tudi dr. Hohnjec kmetijski strokovnjak? Ante Bertl. — Odgovor: Ljubiti gospod Ante! S svojim vprašanjem ste se obrnili na čisto napačen naslov. Ljudska stranka nikoli ni vpila, da hoče v svoji sredi samo kmete in kmetijske strokovnjake, z dohtarji in duhovni pa da neče nič opraviti imeti, kot dela to liberalna kmetijska stranka. Ampak Ljudski stranki in Kmetijski zvezi je dobrodošel vsakdo, ki je kmetov prijatelj in zanj dela. In to je tudi dr. Hohnjec in tako imamo še mnogo takih zelo delavnih kmetijskih prijateljev, ki niso ne kmetje, ne kmetijski strokovnjaki in smo veseli, da jih imamo. Liberalna kmetijska stranka pa ne mara dohtarjev in vendar se gre klanjat k dr. Žerjavu in leze pod njegov klobuk. Zato Vas še enkrat vprašujemo, če je morda dr. Žerjav kmetijski strokovnjak, da se ga tako oklepate? In danes pridevljemo še drugo vprašanje: Ali je oni advokat, ki je tajnik »Ekonom«, ki je podjetje liberalne kmetijske stranke, tudi kmetijski strokovnjak? Pričakujemo odgovora.

d »Nač 15 tisoč kmetov in kmetice« je bilo dne 23. novembra v Ljubljani. Tako prerokuje »Kmetijski list«. No, potem je »Dolenjski kmet«, ki to poroča (najbrž je to »kmet« g. Jamnik, urednik »Kmetijskega lista« sam) vsakega človeka vsaj trikrat videl. Kmetice je bilo zelo veliko v klobukih, kmetijski jezdeci so bili šišenčki sokoli, kmetje pa so bili večinoma gostilničarji, trgovci in že leta in leta poznati kričarji z dežele.

d »Bodite ponosni na samostojnost, neodvisnost« pozivlja »Kmetijski list« svoje pristaje. Pa to samostojnost in neodvisnost je že spravil dr. Žerjav v svoj svobodomiselní žep.

Domače novice.

d »Domoljub« bo za prihodnje leto stal 15 K in bo v primeri z drugimi listi najcenejši. Medtem ko so se tiskarski stroški tekom leta podražili za 100 odstotkov, se je »Domoljub« podražil samo za 50 odstotkov.

d Položnice, ki smo jih priložili cenjenim naročnikom v zadnji 45. številki za obnovev naročnine za leto 1920, naj vsak natančno izpolni in isto odda na domači

pošti, kjer list prejema, ker ima sicer upravištvo mnogo nepotrebnega dela. Vsak naj zapiše na srednji del položnice natančno svoj naslov, ne pa naslova našega upravištva, in sicer ravno tako naslov, pod kakršnim sedaj list prejema. Ako pa želi kako premembo oziroma popravek pri svojem naslovu, naj to zapiše na zadnji strani v srednjem delu položnice. Za nove naročnike naj se pošlje naročnina edino le po nakaznici s pripombo »nov« naročnik. Obenem naznanimo še enkrat, da stane »Domoljub« za leto 1920 15 K. Za naročnike v stari Nemčiji je 18 K, za drugo inozemstvo 20 K. Za Nemško Avstrijo in Češko-Slovaško velja ista naročnina kot za Jugoslavijo, dokler se poštne pristojbine ne spremenijo.

d Rekvizicije. Koliko je svoj čas Ribnikar kričal, ko je hotel tedanji prehranjevalni minister dr. Korošec med banaškim veleposestniki uvesti rekvizicijo, da bi zagotovil prehrano po revnejših deželah. Dr. Korošec je šel, rekvizicije ni izvedla država, temveč verižniki, danes pa je sklenila vlada, da uvede rekvizicije med veleposestniki, ko je že prepozno in ko so se cene znatno podražile. Ribnikar bo seveda sedaj molčal.

p Plebiscit na Koroškem se bo vršil čez dva meseca. Naše čete se bodo umaknile iz glasovalnega ozemlja.

d Prosto hočejo imeti. 17. decembra je bil rojstni dan regenta Aleksandra. Ker srednješolski dijaki v Ljubljani niso imeli na ta dan prosto (belgrajska vlada je prepozno dala tozadevni ukaz, ker je ta vlada vedno pozna), so šli k ravnatelju ter zahtevali prosto.

d Štrajki so zagrozili gledališki igralci v Ljubljani. No, taki štrajki se dajo prenesti, kmetov pa še celo ne bodo nič boleli.

d Otroci štrajka. Nemško šolo na Jesenicah so premestili v staro poslopje slovenske šole. Zaradi tega so otroci izostali od pouka. Koliko časa bo štrajk trajal in če se bo Jugoslavija zaradi tega podrla, še ne vemo.

d Krvav spopad med Italijani in Slovenci v Ilirski Bistrici. »Nar. Politiki« poročajo iz Pariza, da se je 7. t. m. vršila v Ilirski Bistrici zabava, na katero so prišli italijanski vojaki izzivat. Prišlo je do spopada, v katerem je bilo 8 Italijanov mrtvih in 24 ranjenih.

d Umrl je v Dolu pri Ljubljani g. Andrej Šimenc, župnik v pokoju. N. v m. p.

d Umrl je v Mokronogu na Dolenjskem bivši vojni kurat in kaplan v Jelšanah g. Jakob Mejak, star 31 let. N. v m. p.

d Umrl je dne 19. decembra P. Vilbald Rupar, kapucin v Škofji Loki, po dolgi in mučni bolezni.

d Umrl je 19. t. m. v Ljubljani bivši okrajni glavar za ljubljansko okolico dr. Cron. Zadel ga je kap.

d Nov grob v zasedenem ozemlju. Na Gočah pri Vipavi je umrl dne 15. novembra znani posestnik Frančišek Habbe v 67. letu. V vinarstvu je bil strokovnjak

Najcenejši kmetijski list je „Domoljub“!

prve vrste. Njegova izborna vina so slovela daleč na okrog; zlasti še njegov »pikolit« je bil zelo priljubljen celo v najvišjih krogih. Kakor pa je bil izvrsten gospodar, tako je bil tudi izvrsten katoličan, ki je vsekdar neustrašeno spoznaval svoje versko prepričanje. Bil je vedno navdušen pristaš naše stranke in pred več leti tudi njen poslanski kandidat. Na novo ustanovljene Jugoslavije se je silno razveselil. Žal, da njegovo veselje ni trajalo dolgo, ker so kmalu sovražniki zasedli vipavsko dolino. Bodi mu v naši stranki ohranjen časten spomin! Bog daj njegovi duši večni pokoj, ostali gospej soprog-vdovi pa obilo tolažbe ob bridki izgubi!

d Porotno zasedanje pri novomeški okrožni sodnji se je vršilo od 15. do 18. decembra. Pred poroto so se morali zagovarjati prvi dan Vincenc Zeme (braniatelj dr. Česnik) radi tatvine, drugi dan Marija Goli radi umora lastne matere (braniatelj dr. Globevnik), tretji dan Jože Pipar (braniatelj dr. Vasič) radi tatvine, četrti dan Anton Hočevnar (braniatelj dr. Česnik) in Rozman (braniatelj notar Bleiweis) ter Kirner (braniatelj dr. Vasič) radi tatvine. Obsojeni so bili Marija Goli rad i uboja na 12, Jože Pipar na 5, Rozman na 4 in Kirner na 3 leta težke ječe. Razprava proti Vincencu Zemetu in Antonu Hočevnarju se je prelozila na predlog zagovornišstva in državnega pravdnika, da se vrše nove poizvedbe in zaslišajo še potrebne priče.

d Železniška nesreča. V petek zjutraj je povozil vlak med postajama Šmarje-Sap in Grosupljem kmeta Stiha z Dobropolja in par konj. En konj je bil mrtev, dočim je on obležal nezavesten. Vlak je vzel ponesrečenca s seboj in ga prepeljal na Grosuplje, od koder so ga poslali v bolnišnico v Ljubljano. Govori se, da je nesreči kriv nepazljivi čuvaj.

d Klaverjev koledar za leto 1920. V kratkem izide. Obsega zanimive povesti in članke iz življenja zamorcev v Afriki. Stane samo 1 K 30 v in se naroči pri Klaverjevi družbi v Ljubljani. Pred škofijo 8.

Gospodarska obvestila.

g Iz kmetijskih žepov. Ljubljanski mesarji so ljudje, ki hočejo vedno veliko zaslužiti, če ne na račun meščanov, pa na račun kmetov, najrajši pa na obojnega. Sedaj so zopet povišali cene mesu. Ker je nastal radi tega po Ljubljani upravičen hrup, so mesarji »na svitlo dali« slovesno izjavo, v kateri proglašajo, da imajo najboljšo voljo sodelovati pri znižanju cen in v ta namen hočejo poceniti meso — na kmetijski račun. Na ta način delati za ceno živila je presneto lahko celo za ljubljanskega mesarja, ki se za nizke cene toliko briga kot recimo liberalna belgrajska vlada za naše ujetnike v Italiji. — Mesarji predlagajo: Naj se takoj meje za izvoz živine zapro in celo zastražijo, da bo živina cenejša in potem bo tudi meso cenejše, sedaj pa se cena živini dviga, zato tudi cena mesu. Naj mesarji povedo, kje se je pa cena živini dvignila? Nasprotno: mesarji so nakupili zadnje čase po Dolenjskem veliko živine po navadni ceni in celo pod ceno. Del te živine še niti v Ljubljani ni, in vendar so hoteli mesarji ceno mesu po-

višati kar za 4 K pri kilogramu. Torej najprvo so hoteli ti debeli gospodje meščana odreti, sedaj, ko jim to ni slo, pa hočejo kmeta, samo da se bo njihov žep hitreje polnil! In potem hinavsko obračajo oči k nebu, češ, tudi mi hočemo delati na to, da se cene živilom znižajo.

g Francoski frank pada, kar pa se vidi, da samo trenutno.

g Oddaja trt. Iz državnih trtnih nasadov na Kranjskem se bodo oddajale trte vinogradnikom pod sledečimi pogoji kot druga leta. Cene za male kmečke posestnike so za 100 ključev 5 K, za 100 korenjakov prve vrste 20 K, druge vrste 10 K, za 100 cepljenk prve vrste 120 K, druge vrste 60 K. Zaloge cepljenk je le majhna. Kdor ne prinese županstvenega dokazila, da je mali posestnik, mora plačati dvojnoro ceno. — Trte so namenjene v prvi vrsti kranjskim vinogradnikom za nasaditev lastnih vinogradov. Le potem, če kaj preostaja, jih dobe lahko tudi drugi naročniki. — Bližje pogoje izve vsak iz razglasov pri županstvih vseh vinorodnih občin, oziroma pri spodaj navadeni oblasti. — Naročila sprejema najpozneje do 15. svečana državno vinarsko nadzorstvo v Novem mestu.

g Težkega prešiča je zredil posestnik Jože Čampa v Podsteni pri Ribnici. Tehtal je 300 kg.

g Krona v zasedenem ozemlju. Valutna komisija v Rimu je sklenila, da plača za avstrijsko krono (kakršne so v zasedenem ozemlju) po 60 centezimov, torej 1 lira po 1 K 66 vin. In tistim, ki jim je svoj čas plačala po 40 centezimov, doplačajo sedaj še po 20 centezimov. Pri nas pa stane lira čez 8 K!

g Uvoz sladkorja. Med našim kraljestvom in čehoslovaško republiko je sklenjen nov trgovski dogovor, po katerem bo čehoslovaška republika dobavila našemu kraljestvu 1100 vagonov sladkorja. Za vsak kilogram sladkorja dobi od nas 3 in pol kg pšenice. Za nadaljnjih 400 vagonov sladkorja zahteva čehoslovaška republika, da se ji dobavi za vsak kilogram sladkorja 1 kg mesa žive vage.

g Valute na zagrebški borzi. Dne 18. decembra: dolar 100 dolarjev 10.000 K; avstrijska krona 100 K 65 K; bolgarski lev 100 levov 210 K; carski rubelj 100 rubljev 165 K; dinar 100 dinarjev 413 K; zlat (20 kron) 355 K; angleški funt 100 funtov 400 K (blago); francoski frank 100 frankov 1025 K (blago); marka 100 mark 25 K; italijanska lira 100 lir 805 K (blago); rumunski lej 100 lejev 300 K. — Iz tega je razvidno, da se je naša krona v zadnjem času zopet nekoliko dvignila.

g Primanjkljaj pšenice v Evropi. Washingtonski »Hearst« objavlja poročilo o statistiki potrebne pšenice v Evropi po številkah, kakor je bila ravnokar sestavljena v Parizu. Primanjkljaj pšenice bo znašal v vsej Evropi približno 200 mil. centov. Temu nasproti bo ostali svet pridelal za 173 milijonov pšenice več, tako, da bo evropska potreba do prihodnje četve 1920 za silo pokrita. Zedinjene države bodo k temu evropskemu primanjkljaju največ mogle prispevati, ker bodo mogle oddati v Evropo 100 milijonov centov.

Božič kmetskega stanu.

Poleg svetega prizora v betlehemskelem hlevcu ni lepšega večera sveto noč, ko v nepokvarjeni kmetski hiši. Ta dan so zbrana srca vse družine okrog rojstva novih časov, novih razmer, nove družabne sreče, po kateri je sicer vse hrepenelo; nepokvarjena družina, polna vere v dobrega Boga, polna hrepenenja po Njem, polna zaupanja Vanj, pa to srečo doživlja.

Ne ve se, ali je bolj poln svete blaženosti božičnega večera družinski oče, ko gleda, kako je njegova skrb pripomogla, da imajo vsi člani njegove družine v njegovi hiši gorek stan, toplo obleko, praznično jed. Sveti se mu oko notranjega tihega miru, zakaj smehlja se mu iz bornih jasli milo dete, novorojeni Zveličar. Ta smehlja mu pravi rahlo in hvaležno: Meni si storil, kar si storil najmanjšemu članu svoje družine. Podoben si mojemu redniku svetemu Jožefu.

Ne ve se, ali bi menjala danes s kom na svetu dobra skrbna mati, hišna gospodinja, saj je vse storila, da bodo vsi v hiši veseli lepih praznikov: dekla in hlapec, sin in hči. Na nikogar ni pozabila. Vsak dobi svojo božičnico. Vsi bodo uživali pri isti mizi, jedli z isto pravico njen trud, njeno skrb, se veseli iste okrašene družinske sobe v svežih in čistih in po možnosti novih oblačilih. Med nikomur ni delala razlike. Tudi njej se smehlja milo dete iz bornih jaslic: Glej, tudi ti me smeš vzeti v svoje roke, kakor moja mati Marija, ki je vzela svojo obleko in meni naredila pletence. Sestra si moji materi. Neznana božična slast polni srce dobri kmetski materi.

Ne ve se, ali ni najbolj srečen najmanjši pastir v družini. Angeli so prišli danes k njemu iz nebes in mu pripovedujejo: »Nocoj se je rodil pastir, ki lepše skrbi za dobre ljudi, ko ti za svoje volke in ovce.« Pojdi! Sprejmi te k njemu. Zastir v nepokvarjeni kmetski hiši čuje sveti glas, vidi, kako ga spoštljivo gledata danes gospodar in gospodinja, pustita njemu prvo mesto pri jaslicah; zaveda se, da delata to na ljubo novorojenemu dobremu pastirju, ki vodi ljudi na nebeško pašo; in pastir v nepokvarjeni kmetski hiši razume milo dete v bornih jaslicah, raduje se svoje borne službe in se blagruje nad vse ljudi nad vse časti na svetu.

O kmetska hiša, srečna si božično noč, ne zato, ker imaš svojo posest, ne zato, ker je tvoj stan najbolj številčen, ne zato, ker si doživela lastno državo, ampak zato si srečna to božično noč, ker te napolnuje to noč po Bogu hrepenenja dušain si pripravljena v tem hrepenenju položiti vse drugo pred borne jaslice za en mili nasmeh tistega, ki v njih leži in želi le še eno: v tvoji duši počivati.

Država jugoslovanska nima še svojega svetega večera. Stanovi in družabni razredi tavajo v mrzlem vremenu po trdosrčnem Betlehemu. Iščejo prenočišča svoje stanovske sreče. Sebični mogotci v mestnih hišah hočejo vse zemeljsko te zase. Kažejo jim s prstom proč od sebe drugam. Grede onstran od oholih, trdih materialistov. Zavedajo se, da jim ne dajo

darov, ki jih je razdelil skupni oče. Ozirajo se proti njemu. On, oče nebeški, ni kriv. Njemu slava. Tako pojo angeli današnje noč. Čujte! Pojo tudi njim, tavajočim ljudem. Mrzlim mogotcem ne pojo, jim ne pošljo božične sreče. Voščijo jo pa vsem, ki jim polni blago hrepenenje prsi.

Stanovi, delavski stanovi! Vi kmetje, vi obrtniki in vi, borni delavci, ki pri drugih iščete zavetja, sveta blažena božična noč vam svita. Svetloba lije nad hlevce. Ta s svetlobo oblit hlevce naj postane naša država, svetlobna luč božji nauk, družina v njem vsi poštenci združeni stanovi. Kmetijski stan pa bodi za Jugoslavijo sveti Jožef, ki je vso družino jugoslovansko iz nrzlega Betlehema pripeljal v božični dom.

Vsaka hiša, v kateri je kak član Kmetijske zveze, mora imeti Domoljuba, kmetško glasilo.

Sinovi.

Božična črtica. Spisal F. B.

Na samotnem bregu stoji samotna ametija. Sredi samotnega vrta s starimi krivenčastimi drevesi stoji samotna hiša z okni, ki se zdijo kot žalostne oči, obsijane od blede svetlobe brleče svetiljke.

Vse, kar je okrožalo ta kraj, kar je dihala v njem in okrog njega, je nosilo na sebi bešen pečat strašne zapuščenosti. Sivo nebo, ki je pokrivalo ta večer zemljo kot težka dlan usode, temna zemlja, ki je bila videti, kot da izginja pod nogami in se spušča v brezno, potok, ki je komaj viđen polzel med vrhami in se izlival ob tovarni v reko, kjer je gorela ona nema, zapuščena električna luč, vse je bilo pogreznjeno v svojo črno misel tako mirno, kot bi ne čakalo več rešitve. Več se ni zganilo ne na nebu in ne na zemlji.

Žalostne oči oken so se zganile. Nekdo se je premaknil v hiši in stopil mimo luči. Zdaj je zopet vse mirno in zapuščeno kot poprej.

Sveti večer je. Gospodinja in hčerka Anica sta odšli k polnočnici, oče Anton je ostal sam doma. Pot do cerkve je dolga in naporna, oče Anton je med vojsko oslabil, zato je ostal za varuha. Pogasili so luči na božičnem drevescu, ob jasliah je brlela lučka, sredi mize je stala petrolejka, prižgana za ta redek praznik.

Oče Anton se je naslonil na blazino, ki je bila pri peči. Hotel je zadremati, pa se mu ni dalo. Samota, ki ga je okrožala, se je spremenila v glasen govor, zapuščenost, v kateri se je čutil silno nesrečnega, ga je bila ob sence in tolkla v srcu. Strmel je v jaslce. Pastirčki in Trije Modri so klečali čisto mirno, na vseh obrazih sta ležala mir in blaženost. Božično drevesce se je lesketalo. V oknih je ležala tema; le tu pa tam se mu je zdelo, da se je prikazal v šipah tuj, spačen obraz, obstoj od luči, ki je strmel bolj in bolj, oči so mu rastle.

Oče Anton je zamižal; poizkusil je moliti, pa ni mogel; očenaš se mu je prelevil

v tiho razmišljanje, stotero čudnih podčrtn mu je plesalo pred očmi.

Pred leti je podedoval to kmetijo. Pripeljal je zalo nevesto v hišo in se je uprl z rokama, kot bi hotel v enem dnevu dvigniti zemljo, ki se je zdaj imenovala njegova in ki ni bila v najboljšem stanju. Nikoli ni rekel tega, a mnogokrat je pomislil, da je s svojim delom odkupil znova vsako drobtino grude. Svojim trem sinovom, ki so se mu narodili zapovrstjo, je hotel zagotoviti življenje na zemlji, ki je nosila njegovo ime in pečat njegovega truda. Vesel in ponosen je bil v sine, ko jih je videl stopati velike in močne za plugom, kopati ledino, iz katere so rastle nove njive in nov dom.

Pa je prišlo, kot bi posekal drevo. Slike so tako pisane, da mrgolijo v spominu, kot v očesu, če pogledaš v sonce. Dolgi transporti, vesti kot strele, jok in beda, strah in obup, vse v enem srcu, vse v enem dnevu. Kot bi trenil, je sedel oče Anton sam za mizo z ženo in hčerjo, sinov ni bilo, cena zemlje se je pa potisočevala, zakaj nihče, ki ni oral, ni jedel kruha brez solza.

Šli so dnevi, meseci in leta... Zemlja je izmolzla očetu Antonu vse moči, in kot da blago nima teka, je skopnelo sproti, kot da je postal celi svet en sam ogromen berač z raztrgano malho, ki neprestano sedi pred pragom in čaka na slednje zrno, da vzzori...

Oče Anton se je predramil iz misli in pričel zopet moliti. Zamižal je zopet in poiskal v spominu svoje tri sinove. Kot kresnice so švigale nerazločne podobe mimo njega in niti enega obraza ni mogel ujeti. Zdelo pa se mu je, da je on neizrečeno slab in da je zemlja izgubila oporo. Hiša se je premaknila in drevesa pred hišo. Vsa zemlja polzi v potok, sunkoma in teče po potoku mimo tovarne, ki je vsa vesela in vesela in svetla, dalje. Oče Anton je ostal na mestu, tem, kjer je nastalo brezno in pada, krili z rokama — in pade v svojo hišo.

Kdaj se je dvignil in stopil mimo luči? Zdaj sedi za mizo. Sive lase ima sicer, a je vesel in prešeren ter kadi pipo. Pastirci in Trije Modri se smehljajo; luč trepetja od veselja, samota se je napolnila s toplo radostjo, ura tika-taka na steni.

Na sveti večer mora biti vsa družina zbrana, pa bodi raztresena koderkoli. Kje ste sinovi? Kaj se mudite toliko časa v hlevu pri živini ali kjerkoli ste?

Vrata so se odprla in v sobo je stopil starejši sin Peter. Bil je opravljen v vojaške cape, kožo na obrazu je imel črno, oči so se mu votlo svetile.

Očeta Antona je spreletela groza, polagoma, kot v sanjah, se mu je vrnil spomin, ki ga je priklenil na klopi kot zmrzlega. Zatrepetal je:

»Peter, ali nisi bil padel v Karpatih? Ali je pismo lagalo?

In čudno, Peter se je zasmejal tako kot včasih in dejal, tako kot včasih:

»Volom sem položil sena, teličkom pa otave. Koj po praznikih moram iti zopet po klajo v svislje.«

Oče Anton ni imel časa pomisliti in si razjasniti prikazen, ko so se vrata odprla znova in vstopil je France. Ta je bil porastel, s kučmo na glavi in zavrt v dolgo ru-

ske suknjo. Gledal je temno, kakor kozak le na ustih mu je igral čuden smehljaj.

Peter je sedel za mizo, k njemu je prišel France, ki se ni odkril.

»Ali se nisi izgubil v ruskem ujetništvu, France? Štiri leta že nimamo glasu od tebe.«

Kot da ni slišal teh besed, je odgovoril: »Drv je dovolj v veži; po praznikih jih bom pripeljal zopet.«

Na te besede je stal na vratih tretji sin Tomaž. Prepalih lic in žalostnih oči je pogledal na očeta v kotu.

Ali nisi umrl v laškem ujetništvu? je pomislil oče, a dejal ni ničesar, zato je molčal tudi sin. S počasnimi koraki je stopil k mizi in sedel na stol.

Nekaj časa so molčali vsi. Gledali so se, ko da si imajo povedati stotero stvari, a jim čudna sila tišči besedo v grlu.

Slednjič je spregovoril oče: »Mislil sem, da vas ne bom videl več. Vedel sem, da če ste živi, se povrnete nocoj. Nocoj je sveti večer. Pet let so ubijali mojo zemljo, ubili je niso, če ste vi živi, moji sinovi, Star sem. Ti, Peter, dobiš kmetijo, koj jo prepišem nate, France, ti si sezidaš hišo na ledini, ki je preorana, kar je še pušče, boš obdelal sam. Ti, Tomaž, si itak roko delec...«

Oče Anton je umolknil in vsi so molčali. Oči so se jim svetile, na ustah je ležal nasmeh.

Očeta Antona je objela groza. Segel je po Petrovo roko, a je umaknil levico, predno se ga je dotaknil:

»Peter, spomladi boš moral preorati dolgo njivo ob potoku; jaz nisem mogel vsega...«

Tu se je Peter dvignil. »Oče, jaz orjem zemljo s čelom. Žito, ki zraste, so rože, narejene od tuje roke.« Mrtvaški smeh mu je zaigral okrog ust, ledena sapa je dahnila od njega.

V tem sta vstala tudi ostala dva. Ostro so ga zrle njih oči, votle, kot da jim gleda skozi čelo. Nasmehnili so se vsi trije hkratu, nato so se obrnili kot na povelje in zapustili izbo, vrata so se zaprla za njimi.

Oče Anton je trepetal, mrzel pot mu je zlezal po hrbtu, po telesu ga je začelo tresti. Videl je še, kako so šli mimo okna, slednji se je ustavil in počasi pogledal v izbo, nato izginil. Na sveti večer, ko mora biti zbrana vsa družina, so ga obiskali sinovi. Soba je izginila, nahajal se je zopet v temnem brezdnju in se dvigal...

Ko se je predramil iz sanj, podobnim nezavesti, je ležal vznak na blazini. Moči so ga bile skoro popolnoma zapustile. Pastirci in Trije modri so stali svečanih obrazov in nepremični. V izbi je ležala samota, skozi okno se je režala in objemala srce in napolnjevala dušo.

»Sinovi!« je zaklical v najtišjem kotičku svojega srca, z ljubeznijo, ki jo je tiho čuval skozi leta, z bojznijo, kot bi sam držal z onemogli rokama zemljo, da ne zdrči v dolino in kliče pomoči.

»Sinovi!«

Vse je bilo tiho. Zapuščenost se je znetla v bridke kapljice, ki so padale starčku med molitvijo in mislijo iz oči.

Listek

Junakinja iz Štajra.

Povest. Prevala ***

(Dalje.)

»Tudi meni pošljite tak koš z vrvo vred; akril ga bom spodaj v grmovju, vrv pa bo zakril bršljan, ki raste ob stolpu. Tudi vas prosim, da pustite moja vrata odprta, da lahko hodim ven in noter v stolpu, ki ga od zunaj zapirajo zunanja železna vrata. Tako mi bo mogoče spraviti vso okuženo obleko in vso ne-unačo v klet, kjer je globok, prazen rov, ki ga pokriva kamenita plošča. Kamen se lahko pozneje zapečati in zazida. Ako mož ozdravi, ga bomo na tihem izpustili; ako pa umrje, pokopal ga bom s svojimi rokami. Vidite, da sem vse natančno premislil. Vsaj vi me ne zapustite, pomagajte mi, na ta način boste izkazali veliko dobroto vsemu samostanu, vašim bratom in mestu Štajer.«

»Stajercem hočeš pomagati in darovati življenje njim, ki so tako sramotno s teboj ravnali,« je ihtel starec. »Ti si dober! — Jaz na tvojem mestu bi Hendelnu privoščil vse hudo.«

»Nesrečni mož,« reče počasi Albert, »je v smrtnem grehu, ni pripravljen za smrt; kam naj se obrne, če pride smrt. Kdo naj mu pomaga? Pekla ne smemo privoščiti nikomur, niti najhujšemu sovražniku ne.«

»Prav imaš,« je rekel starec, ki se je le s težavo osrčeval, »njegovi ljudje vendar niso krivi — vrhuteja je pa tudi Stefana v Štajru; o brat, koliko sveteljsi si od mene, ki sem poln slabosti in revščine.« Blagoslovil je raztegnil Albertu iad teme svojo mrtvaškobledo roko. Potem se je od strahu ves potrt in zlomljen plazil proč, da stori voljo svojega junškega samostanskega brata.

Cez eno uro se je že vse izvršilo. Ubožna Albertova celica je dobila prijaznejše lice. Pernico, ki je bila Albertovo ležišče, je pogrinjala sveža rjuha; nad njo so se kopicile rdečelaste blazine; ob postelji je stal usnjat naslonjač. Na stolu sta stala pripravljena dva cinasta vrča z vodo, Albert je ravno iz enega izmed njiju vлил vode v medenico, tudi brisačo in milo je pripravil. Spodaj so zaškripala v tečajih težka železna vrata; stari Ertelij jih je odprl in je odšel. Zdaj je Albert zavpil bolnemu vojaku, ki je ležal spodaj pod bezgom, naj gre skozi železna vrata v stolp in po stopnicah gori k njemu, kjer je zanj pripravljena sobica. — S težavo se je dvignil in je omahoval skozi odprta vrata. Preperele stopnice so zajele pod težkim, opotekajočim se korakom; puška, ki jo je vlekel s seboj, se je na levo in desno zadevala ob stolpove stene, da so gori v podstrešju jeli cviliti netopirji in skovikati sove. Mož je sam pri sebi hripavo renčal: »Hudičevo gnezdo!«

Zgoraj je skozi vrata celice suh in visok stopil Albert s smehljajem na bledem obrazu in je v temi in trohnobi svojega stanovanja nudil roko groznemu gostu, prijazno in dobrotljivo je v črno globino zvenel njegov pozdrav: »Salve! — Bodi zdrav!« Tuji mož je stopal za glasom in v hipu je stal pred Albertovo celico. — Bil je silno velik, iz ostudnih oči je odsevala vsaka hudobija, oborožen je bil z velikanjsko puško in mečem, imel je na obrazu kužne bule in je hripavo gregal: »Ste sami v tej puščavi?« Menih je slovesno odgovoril: »Ne, stanujem tu s svojim Bogom in angelom varihom.« Tedaj pa je groznemu možu vpadlo srce in ugasnil mu je v očeh ogenj moritve; nameraval je pobiti patra, ga oropati, če ima kaj, in potem oditi. Toda mirno oko svetega moža, v katerem ni bilo strahu, njegov glas sta ukrotila divjo zver. Pobesil je glavo in se je potuhnil kakor pes, ki se ukloni svojemu gospodarju, in je za menihom stopil v celico.

Po zgledu božjega Učenika se je Albert spustil na kolena pred človekom, na katerem je bilo komaj še spoznati podobo božjo, in mu

je brez mehkužnega gnusa umil noge v medenici, ki je na svojem dnu imela podobo prvih starišev s kačo. Ko se je to zgodilo, je Albert poljal svojega gosta k postelji postelji. Bolni mož je kakor brez moči padel na posteljo ter je zahteval jedi in pijače. Albert mu je dal vsega, kar so mu bili poslali bratje: belega kruha in vina, tudi je zanj ubil pirhe, ki mu jih je z nežno roko posiljala Stefana. Tuji mož je hlastno jedel, čeprav ga je tresla mrzlica, obenem pa je z divjim pogledom motril po sobi, je li ima menih kje kaj spravljenega zlata in srebra. Če bi bil zdrav, bi ga pobil, oropal in odšel, toda sedaj ne more, ker je bolan, hudo bolan...

Albert ga je vprašal, je li hoče počivati v postelji... Prikimal je, da hoče, da mu je glava težka, da drugi dan mora naprej. Brez groze in gnusa mu je sleklet cunje z brazdnatega telesa, ki ga je bilo grozno videti vsled debelih modrih bul, ki jih kaže kuga v svoji prvi stopnji. Albert ni imel niti balzama, niti obližev, da bi jih dejal na kužne bule, zakaj Ertelij mu je na lističu naznanil, da je lekarna prazna, pač pa da bodo poslali v mesto po zdravila. Kakor hitro dojdejo zdravila iz mesta, bo spodaj ob stolpu zapel zvonček v znamenje, naj Albert koš potegne gori. Kakor je nekoč Elija pričakoval oblaka, je Albert s težkim srcem pričakoval, kdaj bo spodaj zapel zvonček. Sedaj je kužnega moža zagrabila divja mrzlica, da se je tresla postelja in se je zdelo, da se ziblje celica. V mrzlici je mož neprestano pol v nemščini, pol pa v čudnem barbarskem narečju blebetal razne budalosti, preklinjal je svoje malopridne tovariše, ki so ga na svojem begu vrgli iz voza, preklinjal je svojo priležnico, ki je okradla njega, ubožnega Florina, ki bi jo razrezal na drobne kose, če bi mu le prišla v roke in če bi imel nož, nož, o, je grozno zakričal in je kletev za kretvijo sipal iz ust. Menih se ni premaknil ob postelji, vztrajal je, rožni venec je imel ovit okoli koščenih prstov in je molil za pošast v človeški podobi ter mu je prigovarjal, naj vendar misli na Boga ter naj za božjo voljo neha s preklinjanjem. Naj nikar ne misli na umor, zakaj to silno žali Gospoda, zlasti danes na Veliki petek. Grozni bolnik pa je naprej kričal in preklinjal, dokler mu ni posla sapa in se je začel dušiti... Sedaj se mu je iz ust in nosa vili črna kri. Novo znamenje kuge, ki ga je ono noč Hendel na mestnem trgu ob svitu baklje označil: »Kužnim bolnikom se začne blesteti iz ust in nosa mečejo kri...«

Albert je nesrečnežu obrisal kri raz usten in je glasno vzdihoval: »Potrpjenje, potrpljenje!« — O da bi že vendar kmalu prišla zdravila!

Že je proti večeru; kateri izmed bratov bo danes, na veliki dan molitve, pohitel v Štajer? Morda pridejo zdravila šele naslednji večer... Albertu je bilo silno hudo ob tej misli... Rad bi ne samo Štajer rešil kuge, marveč bi rad rešil tudi tega nesrečneža nesrečne kužne smrti...

Seveda ni šel nihče izmed menihov v Štajer, ker si pater Ertelij nobenemu ni upal dati sumljivega naročila, naj prinese zdravila zoper kugo. V svoji zadregi se je spomnil Stefane. O da, Stefana, na njeno molčečnost se lahko zanese; zastavila bo vse moči, da pomaga Albertu, kakor hitro bo zvedela strašno skrivnost.

Že se je nekoliko temnilo, in gori v izbi za paramente je že brlela lučka. Cisto sama je sedela tu Stefana pri svojem delu, sestrico je že preje poslala domov, da pomaga materi malčke dejati spat. Marljivo dela Stefana zadnje vbode v vezeno, krožnik s pičlo hrano iz samostanske kuhinje je skoraj nedotaknjen. Iz vrta spodaj pihlja hladen veter, votlo in žalostno donjijo Jeremijeve žalostinke iz cerkve... Tako, sedaj sem gotova,« naposled pravi Stefana, »sedaj grem še v cerkev pozdravit Izveličarja, potem grem precej domov.« Kar je zunaj na stopnicah nekaj zabreščalo, — in pred Stefano stoji pater Ertelij; ves bled je in kar trese se, kaj mu neki je?

»Stefka,« reče in jo prime za roko, »danes si bila že tako pridna, bi-li ne hotela napraviti še neke poti?«

»Seveda,« je postrežljivo odgovorila. »Menda ne bo treba iti daleč?«

»Ne daleč, samo v Štajer. Gospod Albert — oči so ji zaiskrile, ko je zrla starcu v obraz, starčeve pa so plašno gledale — bi rad zdravil zoper kugo. Nihče ne sme tega vedeti, no, saj ti znaš molčati,« Stefana — svoja bleda usta je nagnil k njenemu ušesu, »kužni bolnik je pri nas. Nihče za to ne ve in tudi vedeti ne sme. Gospod Albert mu streže.«

Ko je starec govoril o kugi, je dvignila svojo belo roko in se je prekrizala, kakor se ljudje po navadi križajo, kadar se imenuje kuga; toda mahoma ji je omahnila roka, ko je starček rekel: »Gospod Albert mu streže; vsa se je stresla in je zajecijala: »Za božjo voljo! Zakaj pa ravno on — da zbolí in umrje! O, to je strašno.«

»Sam tako hoče, in ti, ki ga dobro poznaš in si njegova učenka, boš to najbolje umela. On ve, da bi ta človek, kužen vojak, če bi prišel v Štajer, pahnil vse mesto v nevarnost, zato se je žrtvoval za mesto in je nesrečneža vzel k sebi izpolnjujoč Izveličarjevo besedo: »Kar ste storili najmanjšemu mojih bratov, ste meni storili.«

»Da,« je spoštljivo prikimala Stefana, ki se je še vedno močno tresla. »To je že res, da grozno bi bilo, če bi umrl sveti mož... Kaj naj potem počno Štajerci... sirote bi bili brez očeta, ... čaka ga še mnogo dela, kadar pride iz ječe.«

»Ne bo umrl, Stefana, Stefka,« jo je tolažil Ertelij. »Ne pozna strahu, ki odpira vrata kugi. Veš pa tudi, da zemsko življenje ni najvišje dobro... Albert je smatra za prah in pepel, in ti si se vendar pri njem učila.«

»Res,« je rekla deklica. »Pri njem sem se učila, toda premalo. Toda, prečistiti, kaj naj kupim v lekarni, tekla bom v mesto, da se kmalu vrnem, zakaj — mokro so se ji svetile oči na pobledelem obrazu, gotovo mu gospod Albert in bolnik težko pričakuje. Li naj kupim v lekarni samo zdravila zoper kugo, bi-li ne bilo modro, da zahtevam tudi vsakdanjih zdravil, da ne bo nihče slutil...«

Stari pater se je posmehljal: »Prav imaš. Vedno misliš dalje kakor mi. Tu na lističu so zapisana zdravila zoper kugo, pripisal bom še nekaj navadnih vsakdanjih zdravil, da stvar ne bo sumljiva... Sedaj pa pojdi v božjem imenu, moje ljube dete. Pa nikomur ne zini niti najmanjše stvari.«

»Nikomur,« je resno zagotavljala, vzela je svojo pleteno košarico, dejala je vanjo listič in je kakor srna odhitela proti Štajru...

Večerna zvezda je izšla na nebu, okoli starega jetniškega stolpa je ječal veter, v trumovju so kričale ponočne ptice.

Albert je čelo upirajoč v roko sedel ob postelji, na kateri je ječal bolnik in se je metal semintja. Pred menihom na mizi je ležala odprta knjiga, poleg nje je gorela rumena sveča. Albert je srepo zrl v knjigo; čutil je, kako mu pojemajo moči; pred očmi so mu semtertja švigale strele. Izprideni zrak, ki se je razpasel po sobi in odtod po vsem stolpu, mu je kakor kamen legel na prsi. O da bi še danes prišla zdravila... toda Ertelij gotovo ni imel nikogar, da bi mu bil zaupal skrivnost in bi ga bil poslal...

Če zbolim in umrjem, ga boleče zbada v čelo, kdo bo skrbel za tega nesrečneža, kdo bo pokopal njega in mene?... ne da bi kuga prišla izza teh zidov, kamor sem jo drzno zaprl...

Čuj! Spodaj je čisto tiho zapel zvonček. Albertu je kakor popotniku, ki v puščavi zasliši žuborenen studenca. Plazi se k oknu, vse se vrti koli njega v zadušljivem zraku. Pogleda skozi okno, toda nikogar ne vidi. Toda ko začne navijati vrv, čuti težo na vrvi. Tisočkrat bodi Bogu čast in hvala!

»Glej, Florino,« reče svojemu sostanovcu, čegar ime je spoznal iz bledenja, »sedaj prihajajo zdravila, sedaj bo pa kmalu bolje.«

Že je obvisel koš ob križu v oknu, veselja ves tresoč se je začel prazniti Albert. Opazil je, da je bilo vse fino in snažno položeno noter, vsak prašek, vsaka kroglica v pergament zavita, nič ni zmešanega, vse je v najlepšem redu, vse je lahko precej natiti. V sredi leži v dveh pergamentih zdravilo zoper kugo — kraljevski bezoar!

»Mnogo dobrih stvari mi pošiljaš, oče Ertelj,« pravi Albert poln vroče hvaležnosti. Nato je raztopil bezoar v vodi in ga je vlijil bolniku v usta, nato je v medenini zažgal sandalov les in je vrjel v ogenj limonove lupine. Kmalu je močno zadihalo po sobi, smrad trohne se je jel umikati. Tudi večerni veter, kakor bi ga bil Bog poslal, je začel močneje pihati; ko je Albert spoznal, da piha od severozapada, je odprl vrata svoje sobe, tako da je prepil vso prepihal. Minula ga je teža v udih, glava mu je postala lažja; čutil je, da beži od njega bolezen, ki se ga je že hotela polotiti.

Zares, v pravem času je prišla pomoč. Zopet in zopet se je vroče zahvalil Bogu. Pa ni slutil, od kog je prišla pomoč.

Če prav se je Albert trudil na vso moč, da bi a protistrupi premagal strup, ki je razsajal v telesu ubogega tujca, slednjemu vendar-le ni hotelo biti bolje, nasprotno, od ure do ure je postajal slabše. Drugi dan je bilo telo že čez in čez pokrito z bulami, ki so širile neznošen smrad. Tako žalostnih velikonočnih praznikov kakor letos Albert še ni doživel. (Dalje.)

Dopisi.

Moste.

Sestanek zaupnikov VLS v Mostah pri Ljubljani je sklenil, da odkloni vabilo JDS za udeležbo pri gerentstvu občin Moste z ozirom na to, ker bi se udeležba smatrala lahko za odobritev nečuvne protipostavnosti, ki se je zgodila s tem, da se je brez vsakega zakonitega razloga razpustil občinski zastop. Ali kak zastop odgovarja volji ljudstva ali ne, se ima odločiti pri novih volitvah, kaj takega pa ne more biti razlog za razpust. Sestanek protestira proti temu nasilju, ker se s takim postopanjem ubija občinska avtonomija v naši mladi državi in se s tem razburjajo tudi domoljubni državljani. Sestanek smatra tudi stari občinski zastop z županom na čelu še kot edino upravičen avtonomen organ naše občine. — Moste, dne 20. decembra 1919.

IZ PREČNE.

Samostojna kmetijska stranka v Prečni se je trudila na vse pretege, da bi kolikor mogoče veliko kmetov vlovila v svojo mrežo. Sprva so kmetje mislili, da obstoja samo »Kmetijska stranka« in zato so se za njo zavzeli, ker so mislili, da je res prava. Ko se je pa ustanovila tudi »Zveza« in so kmetje jasno spoznali, kaka razlika je med obema strankama, niso »Stranki« več zaupali in so jo začeli zapuščati. Veliko jih je že spregledalo, ne puste se več od liberalcev za nos voditi. Spoznali so, da so agitatorji te »Stranke« razni gostilničarji in drugi taki tiči, vsi pristni liberalci, — ki so se posebno »odlikovali« pri zadnjih volitvah. S takimi ljudmi pa naše křižansko ljudstvo noče imeti ničesar opraviti.

Muči Vas glavobol? Zobobol? Trganje v udih? Malo Fellerjevega pravega Elza fluida in odpravljeni so bolečine! 6 dvojnati ali 2 veliki specialni steklenici 24 K. Fellerjev Elza mentolni tritik en komad 3 K 50 v.

Zelodec Vam ni v redu? Nekaj pravih Fellerjevih Elza-kroglic! Te so dobre! 6 škatlic 12 K. Pravi balsam 12 steklenic 24 K. Prava švedska tinktura 1 velika steklenica 10 K. — Omot in poštnina posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 16, Hrvatska. C

Preklic.

Jaz Leopold Rogel v Idriščini obžalujem da sem zepeljan po zlovoljnih govoricah, gosp. kanoniku Jakobu Porents, bivšemu župniku v Stopičah, zaklical dne 10. XI. 1919 ob križišču cest pred mostom v Kandiji: »Ta hudč je pa še Mater Božjo prodi!« in sem hvaležen, da je odstopil od tožbe, ker je sploh znano, kako ne-sebično je skrbel za lepoto cerkva v stopiški fari.

Kandija, dne 12. decembra 1919.

Leopold Rogel.

Svilena in žimnata mlinska sita

(pajtlji) vseh vrst se dobe v trgovini A. Čadež, Ljubljana, Kolodvorska ul. 33, nasproti »Stare Tišlerjeve gostilne«.

Na prodaj sta

2 plemenska mrjasca

6 in 7 mesecev stara. Polzve se pri posestniku Fran Gregorinu, Podgora 21, pri št. Vidu n. Lj.

HIŠA

s vrtičem in pašnikom je naprodaj v Ambrašu 53. Zglašiti se je pri lastniku Ivanu Perko, nadučitelju na Jezici pri Ljubljani.

Posestvo

obstoječe iz 15 oraloj zemlje se proda. Naslov pove uprava Domoljuba pod št. 6232.

Mežnar in organist

se išče v Rožeku (Koroško). Nastopiti more takoj. Prednost ima rokodelci, krojači ali čevljar, ki najde dovolj zasluzka. Službene razmere proti poštnini obratno naznanja župnijski urad Rožek, Koroško.

Čebelni vosek

suhe satine in odpadke sveč kupuje po najvišji dnevni ceni J. Kopač, svečar v Ljubljani, Gosposvetska c. 90. Sp. Šiška.

Služba

Šolskega sluge

na osem razredni ljudski šoli na Vrhniki so odda s 1. februarjem. Prošilci oziroma prošilke dobe pojasnila pri predsedniku. Prošnje je vlagati do 1. januarja.

Krajni selški svet na Vrhniki, dne 14. dec. 1919

Lepo letošnja brinje

črno, popolnoma dozorelo, se dobi v vsaki množini pri tvrdki Mihel Omahen, V. snajgora

Istotam se kupi

ovčja volna

po najvišji dnevni ceni.

Med in vosek

kupuje v vsaki množini družba »Sad« pre e Pri-mož Hudovernik, Ljubljana, Kolodvorska ulica.

Imate bolečine? V kcu? V celom telesu? Vas muči glavobol? Trganje po udih? Trpite na reumatizmu in gihu? Ste se prehladili? Ne morete spa'it? Niti delati? Ste nervozni in preveč občutljivi za mrzli zrak?

Poizkusite vendar Fellerjev pravi Elzafluid! Čudili se bode! Občutili bode čuvstvo zadovoljnosti! Rešeni ste bolečin in hvalite Fellerjev Elzafluid kot dobrega prijatelja v hudih dneh. 6 dvojnati ali 2 veliki specialni steklenici 24 K. Zagorski sok proti kašlju in prsnim bolečinam, 1 steklenica 5 K.

Vaš že odec ni v redu? Trpite na počasni prebavi? S abem apetitu? Rabite mi o, zanesljivo odvajajoče sredstvo?

Oj, kako bode zadovoljni, ako samo poizkusite Fellerjeve prave Elza-kroglice! Te so res dobre! 6 škatlic 12 K. Zelodec okrepčujoča švedska tinktura, 1 velika steklenica 12 K. Pravi balsam, 12 malih steklenic 30 K.

Lahko še naročite Fellerjev Elza-mrčesni prašek, 1 vel škatlica 3 K. Zobne kapljice, steklenica 3 K. — v. Očesne kapljice 3 K — v. Zanesljivo mazilo zoper srbečino in srbečico, lonček 10 K. Močna francovka v steklenicah po 6 K in 16 K. Omot in poštnina posebej, a najceneje! Eugen V. Feller, lekarnar, Stubica donja, Elza trg št. 16, Hrvatska.

Štiporočamo

kolinsko kavino primes
v korist obmejnim Slovincem!

SUKNO

in kamgarn za moške obleke, volno, parhant in modrovino za ženske obleke, šifon, belo in pisano platno za perilo in razno manu fakturno blago, kakor tudi razne robce, srajce, ode e prodaja doma in razpošilja po celi ju: oslavljen zaradi velikega nakupa v inozemstvu po čudovito nizkih cenah veletrgovina in razpošiljalna R. Stermecki, Cile st. 305, Slovenja. Kar ni odrezano se zamenja ali vrne denar. Naročite takoj ilustrovan cenik.

Vzorci

Vžigalniki

manufakturnega blaga razpošilja vsakemu, kateri iste takoj po izbiri vrne. — Prva čeznoška razpošiljalna Ivan Savnik Kranj.

na bencin vsake vrste se dobijo v vsaki množini najceneje pri IVAN SAVNIK, Kranj.

Priporočamo edino tovarniško zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt ter njih posameznih delov. Istotam se dobijo po rešitvi za šivilje, krojače in čevljarje ter galanterijsko in manufakturno blago. Blago za obleke.

Jos. Pelelin, Ljubljana, Sv. Petra nasip 7, za vodo desno.

Tvrška KMET & komp. Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 8. kupuje zaube

GOBE in FIŽOL

V zalogi ima tudi letošnje lepo, zdravo, črno

BRINJE.

Mlinarsko sito,

(pajtel)

pravo svilnato, oferira veletrgovina Edvard Suppanz, Pristava, Štajersko.

Durolit smole prosti specialni asfaltni strešni papir dobavlja

„Asphalton“ ako jeka družba za asfalt in kemično tehnično industrijo Dunaj IX. Liechtensteinstrasse 20. Tovarni Dunaj-Brno, 5327

Lepo črno letošnje

brinje

ddaja v vsaki množini in po niski ceni tvrška Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta 2.

Primešaj „Mastin“ krmi.

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za krmitja. Da to krmo živina, perutnina dobro prebavi in popolnoma izkoristi, naj se primeša 2 krat na teden krmi, ena pest polna „Mastin“ to je dr. pi. Trnkóczy-a redilni prasek. „Mastin“ Paket velja 3 K, 6 paketov K 20-50 poštnine prosto. 6 paketov zadostuje za 3 mesece za enega vola, kravo ali prašiča, da se zre. Dobiva se pri vsakem trgovcu.

Glavna zaloga: lekarna Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnami na razstavah: na Dunaju, v Parizu, Londonu in Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvali in rabi „Mastin“.

Spalne in jedilne sobe

kuhinjske oprave, postelje, spodnje in vrhnje modroce, umivalnike, vsakovrstne omare, mize in stole iz trdega in mehkega lesa. priporočata Brata Sever, zaloga pohištva in tapetniška delavnica, Ljubljana, hot.zej. Vabimo na ogled!

Bukov, hrastov, smrekov les kupuje

tovarna lesnih izdelkov in upognjenega pohištva I. Bahovec nasl. Duplića p. Kamniku. Vabijo se lastniki lesa zlasti v okolici tovarne, da stavijo svoje ponudbe. Les se strogo realno obračuna in takoj plača.

Misi - podgane sivenice - ščurki

in vsa glazena mora poginiti ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti molaskim mšicam K 6.— za modroce in miki K 6.—; za ščurke K 7.—; posebno močna tinktura za sivenice K 6.—; uničevalec molcev K 5.—; prašek proti mrčesu K 4.— in 8.—; mazilo proti ušem pri ljudeh K 3.—; mazilo za oči pri živini K 3.—; prašek za uši v obleki in perilu K 3.—; tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjavi (uničevalec rastlin) K 3.—; prašek proti muhavicam K 3.—.

Posla po povzetju zavod za eksport M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska ulica 3.

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Agitirajte
za
„Domoljuba“

Cementna strešna opaka

najbolj trpežne vrste se dobi pri tvrdki

Ivan Jelačin, Ljubljana Emonska cesta 2. 4705

Prvi in edini slovenski zavarovalni zavod

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 17,

je ustanovila oddelek za

življenska zavarovanja.

Sprejema: V življenskem oddelku: zavarovanja na doživetje in smrt v vseh stavah, zavarovanja na otroško doto, rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnejši pogoji.

V požarnem oddelku: zavarovanja vseh premakljivih in nepremakljivih predmetov, ki se poškodujejo po ognju, strel in po eksploziji svetilnega plina po znano nizkih cenah.

Podružnica: CELJE, Breg, 33.